SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2.293

ANY X.-NUM. 3.001 — BARCELONA, DIUMENGE 1 DE JUNY DE 1913 — UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

El Barato
MAGATZEMS DE TEIXITS I NOVITATS

Cortines amb sarrell . . . . . . 2 ptes.
Llançols vorejats . . . . 1'20 „
Bates guardapols . . . . 2'75 „
Bruses "kimono" confeccionades . 0'80 „
Faldilles dril superior . . . . . . 3 „
Percal cenefa . . . . 0'30 „ metre
Crespó seda 110 cms. ample . . . 2'50 „ „
Piqués blancs. . . . . 0'20 „ „
Complet assortit en drils i tota classe d'articles per estiu.

PREU FIXO

OBRA NOVA

LLIBRE D'OR

Cent cançons populars de diferents paisos, traduides per APELES MESTRES

Societat Catalana d'Edicions
Tallers, número 46, primer.-BARCELONA
PREU: Ptes. **3'50.** *— Relligat en tela,* **4'50.** *— Se n'han tirat 25 exemplars en paper de fil, numerats i firmats per l'autor, que's venen a* **10** *ptes.*

Preparant l'evolució

Decididament la política reformista se inclina del costat de la monarquía definitivament. Hi ha fam de governar sigui com sigui. La crisi dels partits del régim del règim mateix, no diu rès a aquests falsos republicans. En lloc de contribuir a l'ensorrament definitiu de la monarquía, sense escrúpols, sense garanties que no's veuen per ara en lloc, van a apuntalar-la.

Cecs o massa pràctics, no veuen aquesta gent que'l record de 1909 perdura en les altes esferes i que allí dalt encara creuen en la possibilitat de que entre les multituts, se forgi'l llamp de la revolució que enderroca imperis i monarquíes.

Els hauría de caure la cara de vergonya a aquests republicans al volguer aixís conduir a la mort els ideals que un dia digueren professar.

Tantost avui quan no hi ha recursos entre'ls partits dinàstics, quan aquests per sofrir una tremenda manca d'homes el rei se preveu que ratificarà els poders al comte de Romanones, ve l'inquiet Alvarez, l'ambiciós que no's detura davant de res per a arribar i dóna una nova avançada en les seves declaracions monàrquiques. Vegis sino

En l'inauguració d'un centre republicà de Madrid, digué don Melquiades Alvarez, segons ens conta «El Socialista» de Madrid:

«Ante la realidad política presente ha terminado la tregua que impusieran las circunstancias al partido republicano.

Vivimos en la actualidad en un momento muy crítico. El orador dice que es conde de Romanones rectificando y modificando la ley de Jurisdicciones; pero que el momento es crítico. El partido reformista sabe que la unión de todos los republicanos, tan soñada, es imposible, porque nadie puede pensar lo mismo; pero contribuirá a realizar con sus fuerzas el ideal del pueblo, sacrificando todo al ideal de honradez, de justicia y de civismo. Puede suceder que se abran los cauces para que pase el torrente democrático, y en ese caso nadie tiene derecho a llamarse republicano; puede suceder también que la Patria exija la coperación de todos para el mejor desarrollo de su vida, y nadie debe entonces regatearle su parte.»

Tot és qüestió, doncs, de saber quan s'obriràn aquests «cauces». Ens sembla que si al gust dels reformistes hagués d'anar, fóra molt aviat.

ECOS

INDUBTABLEMENT les frases den Maura tenen una íntima relació amb la seva ànima i la seva política de furia. Recordem sempre, encara que'l record ens porti als enganys, que l'estil és l'home. Per a ell l'esquerra no és més que «acústica de la violencia»; l'arc de Sant Martí, li porta'l record de les tragedies monàrquiques de Portugal, i per a final de la seva oració retreu simbolitzant amb ella la política actual, la llacuná Estigia, la llacuna que envoltava l'infern i per la qual vagaven les ombres dels morts.

En totes les metàfores den Maura hi ha una violencia. Fins amb l'arc de Sant Martí, hi veu aixecar-se en el cel la memoria d'un regicidi. Què tè d'estrany, doncs, que aquest home que contempla la mort en les belleses de la vida, mati fredament, metòdicament, fins a adolescents vesànics, i demani que l'Estat sigui permanentment l'opresió organitzada?

Es un aristòcrata, se diu den Maura, ho és per la seva barba blanca de cavaller, per la seva figura d'elegancies pel séu gest i la seva paraula d'orgull, pel menyspreu a tots, per la confiança en la seva força, per que ataca, superb, al rei i als humils. Si encara la reialesa pogués decapitar als nobles díscols, don Antoni Maura, aniría al patíbul amb la bravá áltivesa d'aquell don Roderic Calderón, famós. I un pensa que és la de don Antoni Maura, com la de gaire bé tots els conservadors, una falsa aristocracia, perque amb orgull i barba blanca de cavaller, es pot ésser molt plebeu i pensa també en que aqueixos grans demòcrates que's digueren Pi i Margall, Salmerón, Castelar — perquè no citar també a en Castelar? — no caigueren mai en baixes oratories, essent en ells tant pulcra l'eloqüencia com era pura l'intenció del séu pensament. Avui mateix, aqueixos parlamentaris demòcrates que's diuen Melquíades Alvarez, Azcárate, Soriano, Zulueta, Corominas, qui'ls fa capaços de caure en retòriques com les den Maura, que fan sospitar ignora fins el valor del mite de la llacuna Estigia? El conservadurisme no ha tingut més que un esperit selecte, en Silvela, i aquest, malgrat la seva filiació era nostre. Era incrèdul, tenía de la reialesa'l mateix humorístic concepte que en Valera i confià amb l'acció collectiva, fins que's decidí a retirar-se al seu jardí. Escrigué «La Filocalía», un atac als cursis. Sabía que si la democracia porta, devegades, al mal gust, l'aristocracia condueix massa sovint a la cursilería.

I per tot això esdevé abominable en Maura, perque quan governa és tràgic i quan parla és cursi.

—□—

I ES avui també que's produeixen dos fets d'aristocracia democràtica, amb ocasió de l'assassinat de Madrid. Una ploma escriu això:

«El poble ha vist forjada la figura den Sánchez en una terrible lliçó de bestialitat. L'ha vist incestuós com un personatge de Sade, esquarterador com Gil de Rais, uxovicida com Barba-Blava, i davant la seva cel·la ha udolat en l'espera del patíbul vindicador i ha imaginat suplicis que alcancin a compensar l'horror de les seves malifetes. Però no ha sabut que la veritable compensació d'aquesta vida infame se trobaría sols en el gest d'un ciutadà, el qual, després de besar paternalment el front de les propies filles, en vindicació de l'incest de l'«altra», allargués una mà a travers dels ferros de la presó a l'home sinistre, i li digués, dolçament: «Germà..»

La ploma que sembla haver escrit escoltant la veu de l'ombra de Jesucrist, no és pas la d'un cristià, la d'un seguidor de la religió del Crist, ni la de cap escriptor anti-demòcrata que oposa a la bestialitat de la multitut el seu amor franciscà pel criminal o la seva admiració per lo sobrehumà, encara que lo sobrehumà sigui infame, ni la d'un home que tingui'l sentiment de pietat, que no exclueix el càstig, per lo acorralat i no vulgui ésser un zero més afegit als zeros dels venjatius. La ploma que té aquest gest de cristiana elegancia és la den Gabriel Alomar. Serà després én la capella, quan els religiosos, els odiadors de les misericordies democràtiques oferiràn la lletja confortació de l'agonía del sentenciat a mort.

De l'altre fet, n'es autor en Rode i Soriano. Per la tenacitat d'«España Nueva» es descobrí el crim. Ja empresonats els culpables, queden quatre fills de capità, quatre nens, en l'orfandat miserable. Recullim aquestes criatures, diu «España Nueva», recaudem diners per a què quan siguin homes puguin realitzar estudis que els hi otorguin una vida noble i honrada. Tots els redactors i obrers d'«España Nueva», han cedit un dia de jornal.

Sensiblería democràtica, se dirà, però no oblidem que'ls que així denigraràn l'humaníssima acció, se diuen fills del Crist.

En canvi a la familia de la xicota del capità, el propietari l'ha llançada fòra de la casa. Aquest propietari segurament que serà catòlic, conservador i anti-demòcrata.

—□—

JA que són els ecos d'avui, ecos de lloables accions — excluint la den Maura — tanquem-los amb dugues grates noves.

Trajos per a nens: Models estrangers i creacions de la
Casa Rodó
RAMBLA ESTUDIS, 6
La primera i més important d'Espanya

Els diputats provincials senyors Valentí i Camp i Bastardas, han proposat a la Comissió d'Instrucció pública, la creació d'una càtedra lliure de Literatura Moderna, a càrrec den Gabriel Alomar, i costejada per la Diputació Provincial, a semblança de la càtedra de Gramàtica Catalana conferida a en Pompeu Fabra.

Sembla que existeix també'l projecte, patrocinat pel senyor Puig i Cadafalch, d'establir una inspecció permanent de les diferents escoles i ensenyances que sosté la Diputació, per a corretgir abusos i subsanar deficiencies que han pogut observar-se.

Al confeccionar-se els nous pressupostos se tindràn presents les indicades iniciatives.

La frèvola gasetilla

Poliandria

Una d'aquestes terribles sufragistes angleses acaba de demanar al govern britànic el dret a la poliandria. Aixís, com qui no diu rès, aquesta sufragista reclama l'ús de diversos marits per a ella i ses congèneres.

Entre altres raonaments diu la demandant: «Més de la meitat del món accepta la poligamia masculina. Per què la dòna no ha de poder tenir també varis marits?

Un autor que s'ha près en serio la pensada d'aquesta deixeble de Mrs. Pankhurst, la troba molt posada en raó. Els mongols són poliandres, diu; els kalmucs també i els tibetans també. Són uns quants milions de persones que accepten aquest règim de relacions sexuals, i diu que'ls va tant bé. En els paisos en que l'home legalment o extralegalment ha conquistat el dret a la poligamia, els conflictes, les desavinences i les pertorbacions que ocasiona's abunden i són causa de vessaments de sang. En els paisos en que la dòna ha pogut conquistar la poliandria, la vida és una dolçor i una tranquilitat admirables.

Renunciem a insistir en el tema i a treure'n conseqüencies. A títol d'informació — que's diu quan un no vol comprometre's — donem els anteriors datos.

Les Juntes de l'Ateneu Barcelonés

Resultat de les eleccions reglamentaries efectuades per les seccions de l'Ateneu Barcelonés:

Secció de Literatura: president, don Ramón Miquel Planas; vice-president, don Joan Sardá Ladico: secretari, don Francisco Pujols; vice-secretari, don Ferrán Valls; revisor de comptes, don Josep Meifren; vocal biblioteca, don Francisco Bartrina.

Compromissaris: don Carles de Fortuny, don Joan Givanel i don Lluis C. Viada Lluch.

Secció de Belles Arts: president, don Pere Doménech; vice-president, don Enric Catá; secretari, don Jaume Pahissa; vice-secretari, don Frederic Bernadas; revisor de comptes, don Cayetá Cornet; vocal biblioteca, don Joan Pellicer.

Compromissaris: don Josep Pellicer, don Lluis Labarta i don Manuel Casí.

Secció de Ciencies Morals: president, don Josep Roig Buxeras; vice-president, don Jesús Pinilla; secretari, don Ramón B. Pella; vice-secretari, don Josep Vidal Tarragó; revisor de comptes, don Félix Escalas; vocal biblioteca, don Tomás Carreras Artau.

Compromissaris: don Antoni M.a Romani, don Josep Flavá i don David Ferrer.

Secció de Ciencies Exactes: president, don Antoni Raventós; vice-president, don Ramón Casamada; secretari, don Joan Puig Sureda; vice-secretari, don Guillem Escrivá; revisor de comptes, don Joan Valls Taberner; vocal biblioteca, don Benet Oliver Rodes.

Compromissaris: don Joaquim Morelló, don Francisco Pons Freixa i don Manuel Font Torné.

Secció d'Agricultura: president, don Josep Baltá R. de Cela; vice-president, don Josep Lluelles; secretari, don Antoni Piera; vice-secretari, don Joan Ortelli; revisor de comptes, don Francisco Casas Jart; vocal biblioteca, don Casimir Bruqués.

Compromissaris: don Raimond Colomer, don Joan Perpiñá i don Rafel Puget.

Secció d'Industria: president, don Joan Almirall Forasté; vice-president, don Jaume Ponsá; secretari, don Manuel Miret; vice-secretari, don Andreu Más i Más; revisor de comptes, don Pere Alier Amar; vocal biblioteca, don Joan Cancio.

Compromissaris: don Josep Galbany, don Santiago Sansalvador i don Jacinte Puget.

Secció de Comerç: president, don Lluis M.a Angelón; vice-president, don Manuel Moliné de Castro; secretari, don Josep M.a Busquets; vice-secretari, don Felip de Hita; revisor de comptes, don Bonaventura Valentí Camp; vocal biblioteca, don Ramón Galera.

Compromissaris: don Santiago Marfá, don Joaquim Vilar Roig i don Marián Consansó.

Barcelona, 31-5-13.

Els metges contra'l Col·legi de Metges

Se'ns prega l'inserció de les següents ratlles, que com veuràn els nostres lectors porten la firma de molts metges eminents de Barcelona:

«Els que suscriuen, Doctors i Llicenciats en Medecina, pertenexients al Col·legi de Metges de Barcelona, lamenten que la Junta Directiva de l'indicat Col·legi, hagi pres determinades iniciatives en assumpte tan trascendental com el proveiment d'aigües de Barcelona, sense consultar a la classe médica.

Dr. MARCH ex-ajudant del **Dr. Moure de Burdeus. — Nas, coll i orelles.**—Fontanella, 15, 1.er, 1.ª. De 3 a 5.

En consequencia refugen tota solidaritat amb l'esmentada Junta en lo que's refereix als actes amb tal assumpte relacionats.

Barcelona, a 31 de maig de 1913. — Joaquím Bonet, (catedràtic); Martí Vallejo, (catedràtic); Carles Calleja, (catedràtic); Salvador Cardenal, Eusebi Oliver, (catedràtic); Agustí Bassols, Andreu Martínez Vargas, (catedràtic); Artur Galcerán Granés, Marián Batllés, (catedràtic); Ricard Botey, Valentí Carulla, (catedràtic); Francesc de P. Xercavins, August Pí Suñer, (catedràtic); Ramón Torres, (catedràtic); Just Argullós, Josep M.a Bartrina, (catedràtic); Antoni González Prats, (catedràtic); Francisco Terrades, Jaume Peyrí, Pau Ferrer Piera, Joan Casasayas, Joaquim Soler Dopf, Francisco de A. Santiñá, Emili Ardévol, Artur Giné, Céssar Comas Llabería, J. Balcells, Jaume Hernández, Jesús M.a Bellido, Artur Sarró, Lluis Vendrau, J. Puig de la Bellacasa, Antoni Cortés Lladó, Francisco Palau, Pere Nubiola, Eusebi Balasch, Domingo Durán, Manuel Saforcada, Manuel Blanqué, S. Más Puig, J. Soleras Gibert, Joaquim Bonet Mestres, Lluis Bernet, Nicolau Amador, R. Prat Marquet, Josep Güell, N. Darder Rodés, Lluis Sayé, M. Sánchez, C. Torrent Viñols, Eduard Degollada, Santiago Mundi, Sixte Pérez, Antoni Morales Llorens, Angel Sirvent, Josep M.a Vilaplana, Joan Valls, Jacinte Reventós, Manuel Puig Solé, Francisco Bordás, Manuel Peinado, Jordi Gúdel, Artur Galcerán Gaspar, Ignasi Barraquer, Esteve Conill, Frederic Corominas, F. Hausmann, Joan Vidal, H. Puig i Sais, Felip Cardenal, R. Pallejá, Lleó Formiguera, Josep Alomar, Manuel Salvat, Adolf Pujol i Brull, B. Botet, Joaquim Balcells Serch, Vicens Falgar, Josep M.a Guerri, Jose pA. Masip, Alfred Castellá, J. Gifona Trius, Armengol Arruga, J. Puig Sureda, Joan Celis, Manuel Canivell, Angel Mur, Josep Turell, Francisco Doria, Pere Borrás, N. Durán Bolí, R. Sau Ricart, M. Rodríguez Portillo, Narcis Serrallach, Pere Ribas, J. A. Barraquer, Celestí Vilumara, Josep A. del Cueto, Enric Ribas i Ribas, Antoni Rodríguez Morini, Agustí Prió, Francisco Torras, Bruno Mayol, Joan Anguera, Joan Terrades, Josep Oller, J. M. Anguera, Eduard Perearnau, Josep Aymerich, Geroni Estrany, Ricard Galí, Baudili Guilera, Ramón Besolí, Guillem Ribas, Jaume Peiró, Alvar Esquerdo, Joan Bosóm, A. Esquedo Grau, Joaquim Cebeira Rey, Feliciá Casanovas, J. Piqué Sabater, Francisco Soler Solervicens, M. Andreu Portés, Octavi Navarro, Antoni Montaner, Ricard Martí i Martí, J. Abad Valdés, Ramón Torrés Carreras, Francisco Ferrando, Ilfons Aguilar, Odón Moles, Francisco Fábregas, Domingo Agustí Planell, Victor Conill i Juli Vallony.»

(Segueixen les firmes.)

De Política

Notes i comentaris

Per la renovació de l'ensenyança

En la junta celebrada per la ponencia nomenada per la reunió de senadors i diputats, que tingué lloc el dia 24 del passat maig, al Palau de la Generalitat Catalana, es varen pendre'ls seguents acords:

a) Pregar a la Premsa que se serveixi donar quantes facilitats siguin necessaries per a activar la campanya de propaganda per a la transformació de l'ensenyança nacional d'unitaria en graduada.

b) Repartir a tots els senyors senadors i diputats, residents a Barcelona, una copia de l'acta enviada al senyor ministre d'Instrucció Pública.

c) Aprovar les cartes dirigides als senyors ministre, director general i subsecretari d'Instrucció Pública M. García Prieto, E. Dato, E. Sanz Escartín, G. d'Azcàrate, L. de Zulueta, etc., acompanyant-els-hi copia de l'acta.

Per lo que respecta al primer extrem, reiterem a la Comissió que realitza aquesta meritoria campanya, la nostra bona disposició per a cooperar a la mateixa.

Les acusacions de "La Publicidad"

«La Publicidad» acusà a's nostres amics de Reus d'ésser els causants de que no s'hagués presentat candidat en les pròximes passades eleccions senatorials de Tarragona.

Heusaquí com contasta el nostre estimat confrare «Foment», d'aquella població:

«Apropòsit d'aquesta elecció, com ja saben nostres lectors, «La Publicidad» de Barcelona deia el prop-passat diumenge que'ls culpables de que no s'hagués presentat candidat republicà érem els nacionalistes republicans de Reus, i es remetía en prova del seu acert el confrare barceloní, al testimoni de major excepció, nostre bon amic el president de la Diputació de Tarragona, senyor Mestres.

No hem de dir més en prova de que «La Publicidad» ens acusa en fals, sinó que repetir lo que dèiem ahir: que no es cert que'l senyor Mestres hagi dit ni pugui dir lo que li atribueix «La Publicidad» de calumniós contra els nacionalistes republicans de Reus.

Un autoritzat amic nostre i company de Diputació del senyor Mestres, yegé oportunament a aquest distingit correligionari, obtenint d'ell, com no n'esperàvem menys, la declaració franca i lleal de que ell no havía dit ni podía dir lo que li atribuía «La Publicidad» de Barcelona.

Amb això, naturalment, ens donem per satisfets, perquè ens té sense cuidado lo que digui «La Publicidad» dels nacionalistes republicans de Reus. Sabem qui inspira les especies calumnioses que apareixen en aquelles planes contra nosaltres, i sabem per lo tant que no van revestides de cap mena d'autoritat moral.»

Varies

El «Diari de Sabadell» anuncía grans reformes a començar des d'avui. Felicitem sincerament a l'estimat confrare catalanista.

—Desseguida que's declarà la crisi el senyor Weyler se n'anà a Madrid.

Comunions: Trajos especials, Gorres, Capells, Calçat, Guants, Camises, etc.
Casa Rodó
RAMBLA ESTUDIS, 6
Baratura, Calitat, Novetat, Elegancia

De Teatre Català

La gentil actriu catalana Marguerida Xirgu, va debutar, amb grandiós éxit, i amb l'obra «Magda», el día 29 de maig, en el Teatre Odeón de Buenos Aires.

El mestre en gai saber don Ramon Picó i Campamar, acaba de publicar, editat per l'«Il·lustració Catalana», un quadre dramàtic, inèdit, en un acte i en prosa, «La filla del segador».

Segons s'assegura, durant la tongada de funcions que donarà l'Enric Borràs a primers de juliol en el teatre de Novitats, representarà tres o quatre obres en llengua catalana.

Uns quants reusencs entusiastes de l'art dramàtic, preparen unes representacions en plena naturalesa, en els boscos del turó de Llatzaret, prop de Salou.

Les obres que's representaràn són «L'Arlesiana» i «Edip Rei», per a les quals ja està compromés el mestre Baratta i es compta amb una companyía selecta.

L'eminent actriu catalana donya María Morera, entrarà a formar part de la companyía de l'Enric Borrás.

Ha pres possessió del càrrec de representant de la Societat d'Autors en aquesta ciutat, el nostre amic en Joan Eugeni Morant.

Tornen a corre mals vents, per a la vinenta temporada de Teatre Català.

Contra lo que s'havía dit que a l'hivern que ve tornaría a triomfar la nostra escena en la del Romea, ara s'assegura que hi actuarà una companyía castellana sota la direcció del primer actor senyor Morano.

Al Principal també hi haurà una companyía castellana, dirigida per en Joan Balaguer.

La companyía dramàtica que dirigeix el primer actor Carles Capdevila i de la qual forma part l'eminent primera actriu Emilia Baró, estrenarà molt aviat, en un teatre de Barcelona, un drama en tres actes original del vigorós dramaturg, en J. Puig i Ferrater.

Per tractar-se d'un actor tant modest com distingit, transcrivim amb molt gust lo que, apropòsit de l'estrena de «L'endemà de bodes», de l'amic Pous, en el Teatre Fortuny de Reus, diu el nostre benvolgut confrare «Foment», d'aquella ciutat, en elogi den Miquel Sirvent:

«En Sirvent, que tant poques ocasions de lluiment ha tingut en les obres representades aquesta temporada, demostra ésser un actor de rellevants qualitats, essent d'aplaudir la sobrietat amb que juga el seu paper, sense caure en ridícoles exageracions i mantenint-se just dintre'l caràcter de la comedia.»

El Congrès d'Industries Elèctriques

Ahir marxà cap a Madrid, presidida pel senyor Pich, la Comissió que va a presentar al Govern el projecte de la futura exposició d'industries elèctriques.

Acudiren a donar comiat a la Comissió, l'arcalde senyor Collaso, els regidors senyors Carreté, Lladó i Vallés, Figueres;

ESTÓMAGO

Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago é intestinos con el Elizir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. **Tonifica, ayuda á las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la**

DISPEPSIA

las acedías, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hipercloridria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disentería, la fetidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago é intestinos, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre. **Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.**

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto á quien lo pida.

Avui primer. Parc Güell. Berenars i refrescs **Kefir y Yoghurt** per la casa **Kefrógeno.**

—¿Ont se troba més assortit i novetat en *Barrets de palla* er als meus nens
Casa Rodó
RAMBLA ESTUDIS, 6

diputats provincials Ullet i Borjas; el secretari de l'Ajuntament, senyor Gómez del Castillo; els quefes de la guarda municipal, senyors Planas, Mendiola, Ribé, Canals i altres.

També hi hagué algunes persones de representació de la ciutat i nombrós públic, que a l'arrancar l'exprès aplaudí sorollosament.

La Comissió va molt esperançada cap a Madrid, creguda de que [illegible] no s'oposarán els obstacles de sempre als projectes que venen de la nostra Barcelona. Veurem.

Crònica Científica

El serum antisifilític del Dr. Quéry

En la darrera «Crònica Científica» en la que parlàvem del polimorfisme del virus sifilític, exposàvem que'l Dr. Quéry, inspirat en la seva teoría ja mencionada del polimorfisme, havía preparat un serum antisifilític, els resultats del qual anem a relatar a continuació.

Aquest serum es prepara inoculant an els micos els caldos filtrats, es a dir, les toxines soles dels cultius. Des de 1905, segons diu M. Quéry, aquest serum li ha proporcionat èxits inesperats en el tractament de la sífilis en tots els séus periodes. El séu empleu en cassos de paràlisi general i de tabes ha donat resultats sorprenents. Se sab que les medicacions antisifilítiques anomenades clàssiques actúen principalment sobre'ls accidents, no fent més que adobar als malalts, com ha dit tant justament el professor Fournier. Aquestes medicacions tenen utilitat no més baix el punt de vista profilàctic. Amb elles no s'obtenen més que cures momentànies. La curació definitiva no pot adquirir-se més que amb la destrucció de la mateixa infecció, es a dir, per la modificació del terreny. Aquesta modificació no s'obté en vintiquatre hores, ni en vuit dies, sinó únicament a la llarga. Això es precisament lo que's produeix després de l'empleu del serum del Dr. Quéry. Així ho ha comprovat des de 1910 el Dr. Peters d'Hannover, que va fer una comunicació al Congrès de Medecina interna de Wiesbaden sobre «Els diferents modos de tractament de la sífilis en la seva relació amb la reacció de Wassermann».

Amb els tractaments clàssics, la reacció de Wassermann pot devenir negativa, i tornar-se positiva tantost s'hagi eliminat el medicament; amb el serum del doctor Quéry, al contrari, aquesta reacció es més positiva després del tractament que abans, i no esdevé negativa no més que a la llarga, en l'espai d'un mes a un any, per quedar-ho definitivament, com Peters ha comprovat en un 90 per 100 de casos tractats per ell mateix.

Parlant del séu serum, el Dr. Quéry diu lo següent en un article fa poc publicat:

«Si considerem la terapéutica de la paràlisi general i de la tabes, se sab prou bé que l'empleu del mercuri es delicat i fins perillós. Per un cas en que's produeixi un milorament sempre passatger, n'hi han dèu en els que'ls símptomes mórbids s'hi troben agreujats, i no es pas estrany veure un tabètic que podent encara caminar, perd completament aquesta facultat a l'endemà d'una sola injecció mercurial. No parlem pas de l'arsènic; el séu empleu ha sigut desaconsellat fins pel mateix Erlich en els cassos d'afeccions nirvioses i viscerals.»

«El nostre serum, al contrari, es absolutament inofensiu i dona uns resultats per als quals les altres medicacions es mostren impotents. Si les lesions són massa velles per a poguer retrocedir, s'observa al menys una detenció en la marxa de l'afecció».

El Dr. Quéry acaba'l mencionat article, dient: «Aquest resultat terapèutic no es altra cosa que la confirmació de la nostra teoría del «Polimorfisme de l'agent sifilític».

Dr. MICROSOPHUS

A la memoria d'un jove mestre

El día 21 d'aquest mes, morí a Barcelona el culte jove en Felix Foguet. de 22 anys d'edat.

Implacable i injusta ha sigut la mort al separar de nosaltres a persona tant culta, com la del nostre bon amic, valiós element propagador i practicant de les noves orientacions en la pedagogía.

Per dissort, la nostra joventut no dona valor al temps, treient-ne'l profit degut Irreflexiva i lleugera el consumeix en plaers més o menys acceptables, més o menys morals.

Apartat d'ella, constituía el Sr. Foguet una de les clares i nobles escepcions. Sa vocació era la pedagogía a que estava entregat, sentint per ella, decidida i ferma predilecció. Son plaer i repòs el cercava en els llibres que comprava, a cost a de sacrificis. Els l'anaven formant i guiant cap a un venturós pervindre que sens dubte hauría sabut assolir.

Poques setmanes han passat de quan estant un dia a casa seva me mostrà la seva petita llibrería plena de ben triades i interessants obres. Joiós, senzill, amb emotiva rialleta me digué: «Es el meu Angel de la Guarda».

Deixeble del Sr. Bardina, cursà sos estudis en la que fou Escola de Mestres. En ella ja's revelà una intel·ligencia ben posada a l'estudi com també un caràcter emprenedor i decidit. Sos companys i especialment l'esmentat Sr. Bardina no's can aven d'elogiar-lo i distingir-lo entre els demés.

Quan el «Primer Congreso de Enseñanza a Barcelona», fou autor d'una ponencia. En el Centre Autonomista de Dependents, hi tenía un lloc entre el professorat, corrent a carrec seu les classes de llengua catalana, a satisfacció de la Junta d'aquesta entitat i alumnes, que,'l consideràvem com se mereixía.

També en el Nou Col·legi Mont d'Or feia tres anys li estava confiada una de les classes. De la seva tasca en aquest col·legi, en respòn el fascicle que a fi de curs de l'any passat s'hi va publicar en el que hi col·laborarà amb amor i fe. Quants allí tingueren ocasió de visitar-lo, escoltant ses explicacions sobre'l funcionament de les classes i en particular d'aquella a la que ell dedicava tota sa atenció i esforç; quants allí el vegeren rodejat dels nens, saben bé lo que valía quina elevada concepció de l'ensenyança el guiava i més que tot, l'admiració que causava el veure'l com sentía joia per un treball al qual, lluny de tota especulació d'ordre material, no hi regatejava el temps necessari.

Fa uns dos mesos, essent ja llei el servei obligatori, venía fent pràctiques de instrucció militar. Aquest contratemps en la seva vida el descentrà física i moralment. Fou una nova vida a que no estava habituat.

Més d'aquestes contrarietats procurava distreure-se'n i les vencía quan entre els seus companys de professió o amics el temps sobrer li permetía, tractant tema en íntima i recullida conversa sobre problemes de caràcter social, polític o cultural. En possessió d'excel·lents dots de observació i de clar judici, encantava malgrat la seva poca edat, escoltar ses parers sobre problemes complexes.

Ha mort i res podem ja fer-hi. Descansi en pau. Els seus pares, germans, familia i nombrosos amics que tant el volíem, sentím fondament la seva perdua. El recordarem sempre més. Aquest es el millor i únic tribut que després de mort podem oferir-li.

JOSEP COLOMÉ

De l'Ajuntament

Tenencies vagants

El senyor Rosés ha presentat la baixa de tinent d'arcalde, fonamentant-la en motius de salut. Per a substituir-lo en el districte IX ha estat nomenat el senyor Nolla.

També s'ha nomenat substitut per al senyor Pañella que és fòra, per a regir la tinencia del districte IV. Aquest és el senyor Garriga.

Ordre de justicia

El tinent d'arcalde del districte III, nostre estimat amic don Martí Matons, ha disposat siguin citats a judici de multes, els propietaris d'edificis encalats en la demarcació del districte, que no obstant el terme que'ls fou concedit per a que procedissin a la desaparició de les canals que llencen aigües a la via pública, no ho hagin fet.

Al mateix temps ha encarregat als arcaldes de barri, guarda municipal i guarda urbana, el més exacte compliment de les disposicions que té donades prohibint l'existencia de criaders de conills, gallines, coloms i demés aviram, recomanant als subalterns funcionaris municipals denuncíin als infractors, a fi d'aplicar-los la corresponent penalitat i exigir-los amb tota severitat les responsabilitats degudes.

Obgectes trovats

S'han trobat a la via pública i es troben dipositats a la Majordomía:

Diverses claus i clauetes, una partida de baptisme a nom de Vicens Llorca, una borsa de pell, un dècim de la Loteria Nacional del sorteig de 20 de maig darrer, una borsa contenint metàlic i un bitllet de ferrocarril, altra borsa amb un mocador i cinc cèntims, una caixa de fusta amb cristalls, contenint l'esquelet d'un conill d'Indies, uns documents a nom de don Josep Gómez Martínez.

Subasta

El 9 de juliol se celebrarà la subasta per a l'arrendament de la Vaquería Suiça del Parc.

Mare de Deu quina olla!

Axís com una comissió de veïns i propietaris del passeig de la Creu Coberta anà a demanar la desaparició dels Encants que ara han sigut instal·lats allí, una altra comissió de veïns i propietaris del mateix punt ha estat també a l'arcaldía a manifestar que'ls sembla molt bé l'instal·lació dels Encants, perquè fomenten el trànzit i beneficíen a les botigues d'aquell indret.

I axís com una comissió de veïns i propietaris del Poble Nou anà a reclamar contra el projecte d'illa industrial que s'està discutint en el Consistori, per entendre que'ls perjudicaría greument que s'interceptessin carrers, una altra comissió de la mateixa barriada, presidida pel senyor Anglés, ha anat a dir que estàn molt conformes amb el susdit projecte, perquè lo que interessa més a tothom que viu en aquella part de la ciutat és, segons els comissionaris, l'obertura del carrer d'Enna, que facilitaría l'accés a la Riera d'Horta, avui inaccessible per als carruatges.

I aquesta obertura s'aconseguiría amb l'aprovació del projecte esmentat.

Diuen, ademés, que fent l'illa industrial, quedaría ampliada la poderosa empresa coneguda vulgarment per fundició Girona, i trobaríen ocupació en aquesta molts obrers, a més dels 1,800 que ara hi treballen.

L'arcalde ha escoltat lo que han exposat aquestes comissions i ha ofert traslladar-ho a les del municipi que intervenen en un i altre assumpte.

Teatres i Concerts

COMIC

L'empresa del teatre Cómic ha pogut conseguir que la notable primera tiple Ursula López retardi son comiat prenent part en les funcions del diumenge tarde i nit.

L'aplaudida i simpática artista pendrá part el diumenge a la tarde en «La alegre trompetería», «La república del amor» i «La niña de los besos» i a la nit «La alegre trompetería», «La corte de Faraón» i «La niña de los besos».

No dubtem que la simpática artista Ursula López s'en portará de Barcelona l'impressió de simpaties que ha sabut conquerir-se durant sa breu estada entre nosaltres pel seu talent i hermosura.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

El Festival Wagneriá, que amb carácter d'extraordinari o sigui fora d'abonament se fará avui diumenge a la tarde en el Palau de la Música Catalana començará puntual a les quatre de la tarde, puix l'extensió del programa aixís ho exigeix par a acabar-lo en horá hábil.

En la segona part del programa d'aquest festival hi cantarán els eminents artistes lírics Lina Pasini-Vitale i Francisco Viñas. La part de Walter d'«Els Mestres Cantaires» que figuren en la primera part, la cantará el tenor Joan Raventós, que com saben els nostres llegidors en fá una creació.

Ademés, pendran part en aquest festival el notable barítón Inocenci Navarro i el baix don Conrad Giral. Els chors d'«Els Mestres Cantaires» i de la gran escena de la consagració del Graal de Parcival, serán cantats per les tres seccions de l'Orfeó Catalá.

«QUARTET RENAIXEMENT»

Veusaquí'l programa del concert de música «di Cámera» que donará'l «Quartet Renaixement», en l'Associació Musical de Barcelona, el día 5 de juny de 1913:

I.—Quartet en «La», op. 41, núm. 3, Schumann.
Andante expressivo.
Allegro molto moderato.
Assai agitato.
L'istesso tempo.
Un poco adagio.
Tempo risoluto.
Adagio molto.
Finale. (Allegro molto vivace).

II.—Quartet en «La» menor, R. Villar. Premiat en la darrera Festa de la Música Catalana.
Andante allegro agitato.
Elegía (adagio).
Dança Lyonesa (allegretto).
Allegro molto appassionato.

III.—Quartet en «Fa», op. 18, núm. 1, Beethoven.
Allegro con brio.
Adagio affettuoso e appassionato.
Scherzo (allegro molto).
Allegro.

ELS CHORS DEN CLAVE

Seguixen amb la major activitat i entusiasme els assaigs de conjunt que ve celebrant l'Associació Euterpense dels Chors den Clavé, baix la direcció de don Enric Morera. Com de costum avui diumenge a les onze del matí, tindrá lloc el quart assaig d'aquesta serie, en el local social, carrer de Sant Pau, 83, principal.

Se recomana als choristes la major puntualitat per a acabar a hora convenient puix el senyor Morera té d'assistir a la tarde, a un assaig de conjunt de les societats chorals de la comarca de Martorell.

Del Govern civil

La crisi

Els reporters que fan informació en el Govern civil preguntaren ahir al governador quines impressions tenía sobre el moment polític actual, a lo que respongué el senyor Sánchez Anido que no sabía altra cosa que lo que deien els diaris, car de Madrid solament havía rebut el telegrama circulat ahir tarda.

Després preguntá als periodistes si ells sabíen quelcom, i aquests l'informaren dels darrers telegrames que s'havíen rebut.

De policía

Mentres se dirigíen a un col·legi del carrer de Saragoça, de Sant Gervasi, tres nenes Guillemina Moreno, María Guni i Ampar Callenisar, de 4, 5 i 6 anys, respectivament, se'ls hi va presentar una dóna que fent-los-hi postures i jocs de mans va lograr que la seguissin fins a la Riera de Sant Gervasi.

A l'arribar en aquell lloc solitari la desconeguda va péndre-ls-hi les peces joies que les tres nenes portaven, el valor de les quals se considera d'unes seixanta pessetes aproximadament.

La desconeguda va fugir i les nenes totes ploroses varen anar al col·legi fent-se'l propósit de no deixar-se enganyar mai més.

De vagues

Ha conferenciat amb el senyor Sánchez Anido una comissió d'obrers de l'Art Fabril sobre l'actual conflicte de la casa Caralt i Companyia.

El governador els ha manifestat que sería col·locat en altra fábrica l'obrer despedit i amb aquesta promesa els obrers han manifestat que's renuaría el treball, deixant, per lo tant, acabada la vaga.

—Preguntat ahir el governador respecte si estava enterat d'una projectada vaga general dels tipógrafs per a demá dilluns, vaga que's suposava acordada en la reunió celebrada per la societat «Art d'Imprimir» ahir a les sis de la tarde, digué que no'n sabía ni un mot.

En canvi manifestá que hi havía hagut una baralla entre tipógrafs, en circumstancies (lloc, subjectes, etc., etc.) que ignorava del tot. L'únic que sabía era que no havía sigut d'importancia.

De Sanitat

Per aquest Govern civil s'ordena a l'arcalde de i inspector municipal de Sanitat de Vilafranca del Penadés, que adoptin rigoroses mides, d'aillament per a evitar la propagació d'un cas de verola allí ocorregut.

Notes varies

Han estat a visitar al senyor Sánchez Anido, l'Inspector general del servei agronómic, l'arcalde de Manresa i el marqués de Sentmenat.

Els periodistes preguntaren al governador si amb el senyor Lletjós havíen parlat de l'inspecció dels comptes d'aquell municipi que actualment s'está realitzant, a lo que contestá el senyor Sánchez Anido negativament.

—Ahir matí es reuní baix la presidencia del governador, la Junta provincial d'espectacles, prenent varis acords amb preferencia a teatres i cines de fora Barcelona.

Per lo que toca als de la ciutat s'ha acordat comunicar als propietaris dels cines «Polioramá» i «Salón Cataluña» les reformes que duen efectuar en el plaç improrrogable de dos mesos.

També s'ha ordenat al propietari de la «Gran Peña» que realitzi varies reformes en l'esmentat local, concedint-li per a fer-les un plaç de 40 dies.

—Per expendre'l ví batejat, el governador ha disposat l'inutilització del que venía don Antoni Serra, a qui s'apercebeix per a lo successiu.

—A primeres hores d'ahir a la tarde complimentá al governador civil el nou inspector general del servei agronómic i técnic de la provincia senyor Martí.

Butlletí del Treball

CERRALLERS D'OBRES

L'Unió obrera de cerrallers d'obres procedirà dilluns a la tarde al repartiment de metàl·lic, com setmanalment ve efectuant-ho d'ençà de la vaga.

Al mateix temps convida a tots els cerrallers en general a la reunió que tindrà lloc el dilluns, a les nou de la nit, en el local social.

ELS TIPOGRAFS

La vaga de tipògrafs va seguint el seu curs, empitjorant potser encara més. Les relacions entre patrons i obrers són cada dia més tivantes i és possible que de no tardar gaire, com nosaltres ja prevèiem, vingui un nou conflicte a agravar la situació.

Ahir corríen rumors, dels quals ens en fem eco per l'importancia que tenen, segons els quals podría ésser que demà la vaga tipogràfica sigués general, d'arts i tot.

Els obrers han publicat un manifest contestant al dels patrons, del qual en copiem el següent fragment:

«Respecto a lo que dicen de sindicalismo revolucionario y faccioso y de elementos extraños, debemos hacer constar una vez más que la huelga que sostenemos es exclusiva del Arte de Imprimir, sin ingerencias de ninguna clase y sin que elementos ajenos nos aconsejen; y como asimismo hacemos constar que cuanto se había de manejos políticos nada tiene que ver con nuestra lucha, hecha únicamente por nosotros y para nosotros. Y conste que estamos dispuestos a no dejarnos llevar al terreno a que parece quiere llevarnos la Asociación Patronal.

Por todo lo expuesto, es a entidad obrera, resuelta con los acuerdos tomados, mantiene las bases admitidas por ambas ponencias, que, como verá la opinión pública, difieren en algo de las publicadas por los patronos, que, sin que sepamos los motivos, han anulado algunos artículos.

He aquí lo que las ponencias patronal y obrera acordaron en principio y que después fué aprobado por la asamblea general de esta entidad:

BASES. — Art. 2.º Queda suprimido en absoluto el trabajo a destajo.

Art. 3.º El jornal mínimo del oficial cajista será de 30 pesetas semanales.

Cuando una delegación del patrono y otra de la Unión Obrera del Arte de Imprimir, estimen que un operario no reúne aptitudes para desempeñar la plaza de oficial cajista, podrá éste celebrar un contrato especial con el patrono, en el que se estipule el semanal que haya de percibir, teniendo siempre en cuenta para el reconocimiento de aptitud la calidad a la cantidad.

Art. 4.º El número de aprendices en cada imprenta no excederá de uno por cada diez oficiales o fracción.

La duración del aprendizaje queda fijada en cuatro años, a contar de de el ingreso del aprendiz en un establecimiento tipográfico.

El aprendiz percibirá como sueldo de entrada tres pesetas, y hasta la terminación del aprendizaje no se fijará sueldo, sino que éste será estipulado con arreglo a las aptitudes que aquél demuestre.

(Este artículo es provisional y deberá ser modificado cuando se funde la Escuela Práctica Profesional.)

Los aprendices no podrán ser dedicados más que a trabajos profesionales. Para ser admitido como aprendiz, el aspirante deberá haber cumplido catorce años, saber leer, escribir y las cuatro reglas fundamentales de la Aritmética.

Art. 5.º Las horas extraordinarias se pagarán: la primera, con el 25 por 100 de aumento, las restantes hasta las doce de la noche, con el 50, y pasada esta hora con el 100 por 100. Estas horas serán contadas después de la jornada diaria.

Art. 6.º Se observará rigurosamente el el descanso dominical. Quedan suprimidas las fiestas intersemanales.

De los correctores de obra. — Art. 7.º El cajista dedicado a la corrección de pruebas percibirá el semanal mínimo de 40 pesetas, debiendo emplear en la imprenta las mismas horas que los demás operarios.

Composición mecánica. — Los operarios dedicados a la composición mecánica volverán al trabajo, interinamente y mientras comisiones técnicas de patronos y obreros estudian las tarifas definitivas, en las siguientes condiciones:

Jornal mínimo en la Monotype: 35 pesetas en el teclado y 40 en la fundidora.
Id. íd. en la Lynotype: 42'50 pesetas.
Id. íd. en la Typograph: 45 pesetas.
Jornada: la estipulada para las cajas.
Jornada: la estipulada para las cajas.»

Notes de Sport

Foot-ball

En les penyes foot-ballístiques ha sigut favorablement comentat l'acord adoptat pel Comité dels Pirineus de jugar en nostra ciutat la final del Campionat Internacional del Sud de França, complavent així els desitjos del «F. C. Barcelona» i de tots els aficionats a l'atlètic deport, que, per fortuna, son ja esplendorosa legió en nostra capital.

No deixa lloc a dubtes que'l transcrit acord és una lleugera transgressió del Reglament que regeix en aquest concurs i ja en tal camí ens permetem sol·licitar dels dignes membres que amb tant d'acert foren nomenats per a constituir l'esmentat Comité, que si per quarta vegada conquista'l «F. C. Barcelona» tant copdiciat trofeu, faci la mercé de que se'l quedin en propietat nostres campions, creant, per a lo successiu un nou premi per a que, com el que'ns ocupa, sigui disputat amb la mateixa fè i sigui ensems penyora de gloria per als vencedors.

Creiem, segons nostre humil parer, que es lo menys que amb justicia pot otorgar-se als braus equipiers que per tres anys consecutius han tornat a nostra llar amb el símbol de la victoria obtinguda en l'hospitalaria terra francesa i en els qui's desanimaría tal volta si la lluita per a la possessió del mateix trofeu s'eternizés.

L'equip del «F. C. Barcelona» que avui diumenge, ha d'haver-se-les contra'l del «Català S. C.» per a la possessió de la «Copa Espanya», regalada per la reina Victoria i creada per la «R. U. E. de C. de F.», estarà format pels següents notables jugadors:

Porter, Reñé.
Defensors, Castells, Barba.
Mitjers, Rozitski, Massana, Greenwell.
Davanters, Forns, Allack, Apolinari, Alcántara, Persi.

El del «Català» el composaràn els següents:

Navarro, Martí, Aguiló, Morris, Sans, Prat, Sans, Brú, Guardiola, Peris, Hombravella.

El match es celebrarà en el camp del «Barcelona», i començarà a dos quarts de cinc de la tarde.

—Com ja és sapigut, avui en el camp de l'«Espanya», lluitarà'l primer d'aquesta entitat amb el de l'«Espanyol» que's disputaràn el copdiciat títul de Campió de Catalunya.

Aquest match ha despertat gran espectació entre'ls nostres foot-ballistes, no sols pel renyit caràcter que's preveu tindrà la lluita, si no per saber els equips que representaràn a ambdós Clubs.

Segons sembla és ja un fet que en el team dels blau-blancs, hi figuraràn l'Hodge, i un altre anglès que no fa molt temps arribà de son país. Alguns han volgut suposar que'n Steel també'l reforçarà.

S'ha dit que l'«Espanya» presentarà a en Reñé, segons se'ns digué. Si bé la nova no careix de fonament, sembla que no's confirmarà.

Tot això ho donem a títul d'informació; no tardarem gaire a sortir de dubtes.

Del camp

NOVES DE FORA. — En la darrera fira celebrada a Balaguer s'hi vegé nombrosa concorrencia, a pesar del mal temps regnant, havent-se realitzat bastantes transaccions en bestiar de tota mena.

—La cullita de cereals a Mequinença será completament fallida, perquè no pogué sembrar-se en els secans. La cullita d'avellana será bona i la d'oliva regular.

—La junta local de plagues del camp de Sant Jaume dels Domenys ha denunciat al Consell provincial de Foment de Tarragona que en unes vinyes del terme municipal de dit poble s'ha presentat l'«altiça».

—De Girona escriuen dient que en l'alta muntanya'l temps és plujós des de fa algunes setmanes, per lo que tota la vegetació va adquirint natural verdor, oferint especialment els sembrats de cereals un hermós aspecte, lo que fa esperar una bona cullita.

—Amb destí als camps d'experiments s'ha rebut a Amposta una gran varietat de llevors procedents d'Italia i, que segons experiments realitzats en granjes arroceres de aquella nació, rendeixen excel·lents resultats per a evitar la fallada.

—Diuen de Terms que la cullita d'ametlla será molt abondant. En canvi la d'oliva, no promet lo que era d'esperar, per haver plogut massa tard.

DESTRUCCIO D'INSECTES. — M. Le Moult assenyala una nova variant en els mètodes de la destrucció dels insectes depredadors, amb l'ausili de parásits vegetals. En el mes de setembre de 1911 va contaminar cert nombre de pugons de les cols. «Pentatoma ornatum» valent-se de conresos artificials de «Sporotrichum globuliferum». Als pocs dies tots els insectes havíen mort. Va idear, allavors, aplicar el procediment a altres hemipters de la vinya i dels fruiters, com el pugó llanífer i la filoxera, enterrant, al peu de les pomeres invadides, troços de preparacions de conresos microscópics de «Sporotrichum globuliferum» i de «Botrytis conna». A la primavera següent, els pugons no varen reaparéixer en els arbres tractats, mentres que'ls altres estaven coberts d'insectes. Altres experiencies amb els expressats conresos i amb «Isaria densa» han donat resultats molt satisfactoris.

Els pugons tractats en 1912 han sigut trobats morts en juliol, i de llurs cadavres han pogut èsser estrets els paràssits que varen determinar llur mort.

Actualment està fent assaigs M. Le Moult amb la filoxera. D'obtenir-se resultats satisfactoris, podríen utilitzar-se en la reconstitució de la vinya amb ceps francesos.

Butlletí meteorològic

Día 31 maig

DEMATI

Baròmetre al nivell del mar	762'00
Temperatura a la sombra	25'2
Direcció del vent	S. O.
Humitat	59

TARDE

Baròmetre al nivell del mar	763'60
Temperatura a la sombra	22'3
Direcció del vent	N. E.
Humitat	62

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura.—Màxima: Sol, 30'3.—Màxima: Sombra, 23'2. — Mínima: Sombra, 10'3.—Reflector, 12'8.—Velocitat del vent, 350 kilòmetres.

ESPECTACLES

Teatre Tívoli Gran companyía de sarçuela i opereta Emili Duval i Juliá Vivas. Avui diumenge dues grans funcions. Tarde a dos quarts de quatre. Nit, a un quart de deu. Primer

Las mocitas del barrio

Segón *La tirana*

Tercer La Argentinita

Quart ASALTO A LAS DAMAS

Vinenta setmana gran estrena de l'opereta en 3 actes «El dominó lila».

Teatre Novitats

Companyía cómico-dramática del Teatre de la Comedia de Madrid. Avui diumenge dues grans funcions. Tarde a les quatre. La preciosa comedia en tres actes de grandiós éxit

Madame Pepita

Segón La graciosa comedia en un acte dels germans Quintero «Sin palabras». Nit a un quart de deu. Primer «Sin palabras». Segón

Madame Pepita

Demá dilluns primer dia de moda. Primer «Sólico en el mundo». Segón Estrena de la comedia en tres actes

La buena voluntad

Se despatxa en Comptaduría.

Gran Teatre Espanyol

En vista del extraordinari éxit obtingut per la sensacional pel·lícola

Quo Vadis?

Avui diumenge primer de juny se projectarà

4 vegades, 4

Pel dematí a les 11. Tarde a les 4, a les sis i nit a tres quarts de deu. La pel·lícola està dividida en sis parts. Grandiosos quadres del «Incendio de Roma y entrega delos cristianos a las fieras en el circo romano».

Preus económics

Entrada 25 céntims.

Teatre Cómic Avui diumenge

Comiat definitiu de

Ursula López

Tarde a les 3. Entrada 10 céntims. «El nuevo testamento». A les 4. Entrada 35 céntims. Primer «Juegos malabares», per Lluisa Rodriguez. Segón «La alegre trompetería», per Ursula López. A les 6. Entrada 35 céntims. Primer «La República del amor», per Ursula López. Segón «La niña de los besos», creació immillorable de Ursula López, Nit a les nou. Adeu a Barcelona d'Ursula López. Car ell monstre, 5 actes. Primer «El nuevo testamento». Segón «La alegre trompetería», per Ursula López. Tercer «La corte de Faraón», per Ursula López. Quart «Juegos malabaros», per Lluisa Rodriguez. Quint «La niña de los besos», per Ursula López. Per a donar lloc als assaigs de l'opereta «Las Bayaderas», se sospendrà la funció popular del demá dilluns, tarde. En breu grans debuts.

Saturn Parc

El millor Parc amb els sports i atraccions més notables i grans del món entre els quals figuren els monumentals Witching Waves el sport més volgut pels elegants públics de París i Londres. «Els Urals», model de muntanyes russes de férria construcció, les més emocionants i les de millor seguretat que hi hà a Europa.

Amenitzarà tarde i nit la notable banda del regiment d'Alcántara. Entrada de passeig 10 céntims. Grandiós éxit del teatre-cine amb sorprenents pel·lícoles. Está molt próxim a inaugurarse el gran invent teatral mai vist a Espanya TANAGRA.

Nota: A instancies d'alguns asidus concurrents al sport «Witching-Waves», aquesta Empresa no obstant l'immens cost que en si porta dit sport ha accedit a reformar els seus habituals preus en la forma següent:

Primera volta	0'50 ptes.
Voltes succesives	0'25 »
Abonaments de 12 voltes	3 »

FRONTO COMTAL

Gran partit per a avui a dos quarts de cinc a 50 tantos.
ROJOS: Anacabe, Blenner.
BLAUS: Alfonso, Carreras.
Segón partit:
ROJOS: Sánchez, Marcelino.
BLAUS: Olamendi, Egozaue.
Detalls per cartells.

TURO PARK

Obert tots el dies de quatre tarde a una nit. Avui diumenge: Banda militar, sensacionals atraccions, Tribu Orient, Sardanes Sureda, Café-restaurant, Servei extaordinari del tren de Sarriá i tramvíes.

Entrada, 25 céntims

Comissió Deportiva del cim del Tibidabo

SALUD I RECREU. Avui diumenge. Atraccions i diversions varies. Concert per la brillant banda «Bonanova». Putxinel·lis, columpis carroussel. Tir Fleuer, Box-Ball, etc. L'interessant atracció

Tribu Senegalesa

Concerts

Palau de la Música Catalana

Associació Wagneriana

Orfeó Catalá

Centenari WAGNER

Avui 4 tarde, festival extraordinari fora d'abonament. MARXA IMPERIAL. MESTRES CANTAIRES, II quadre del III acte, HIMNE A WAGNER, RIENZI, pregaria, TRISTANY I ISOLDA, escena darrera, «Mort d'Isolda».

PARCIVAL

escena de la consagració del Grial, completa. Localitats: A taquilla.

Dimarts a dos quarts de deu del vespre Vi darrer festival d'abonament.

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Concert. Restaurant Parisièn

ALCAZAR Gran Cafè Concert. Restaurant de primer ordre. Sarsueles alegres. Continuament Grans Debuts.

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 105, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els díes tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

La Gran Peña Music-Hall Sant Pau, 83 Telèfon 3063

Tots els dies tarde a dos quarts de quatre i nit a dos quarts de deu. Concerts per la Companyía varietés i grans espectacles de regal.

Cinematógrafs

Gran cine saló Doré

Avui diumenge gran sessió matinal de 11 a 1 amb un hermós programa de pel·lícoles i totes les atraccions, Tarde i nit grans sessions, prenen part «Pilar Guitart», can onetista, «Luz Ideal» ballarines. Exit colossal del jongleurs més grans de la época

1-2-3-4-5 Mongador

Entusiasme gran de la troupe

1-2-3-4-5 Ando 1-2-3-4-5

1-2-3-4-5 Mongadors

el millor programa de varietés que actúa a Barcelona, lo millor com artístic, lo millor com a sensacional.

Próxims debuts.

SANT PAU, 85 DIANA **CINES** ARIBAU, 4 ROYAL

Entrada general	20 céntims
Preferencia	25 »

Avui diumenge gran secció vermouth de 11 a 1. Gran aconteixement. «Especulador en cereales», 1,000 m. Nordisk, «El calvario de una princesa», 590 m. Pathé, color, «Ladrones del gran mundo», «El calor del hogar», éxit «El ovillo negro», 855 m. Cines, darrer dia «El teatro de la muerte», 850 m. Pasquali, «El subgobernador», «Accidente de Pablito» i altres varies. Tarde i nit sessió continua amb hermós programa. Demá dilluns dia de grans estrenes. «Una fuga por las nubes», 1,000 m. Nordisk. «El hombre trágico», «El último remo».

Plana literaria i artística

El Llibre de Job

Darrerament ha aparegut a Portugal—editada per la Llibrería Chardron, de Porto—la traducció i crítica del «Llibre de Job», per Bazilio Telles. Això representa un aconteixement literari, tant per la divulgació del genial poema, com pel seu autor, una de les intel·ligencies més perfectes de la moderna civilització portuguesa.

Bazilio Telles, el gran lusíada, peró d'una absoluta grandesa moral i mental, separant-se del seu camp peculiar d'estudis económics i socials, s'ha llançat amb veemencia a refer aquesta meravella poética d'aquest jueu ignorat que entre les primeríes del sigle VIII i les darreríes del sigle VII, abans de l'era cristiana, va compondre l'immortal poema que constitueix el «Llibre de Job». Havía de ser un home com Bazilio Telles el qui pogués deseixir-se d'un treball tant eminent; un home dotat d'una ment poderosa, d'una vastíssima erudició, i d'un sentiment de poeta preclar. L'eminent repúblic, auster orientador de la vida económica portuguesa, autor de variats i valuosos estudis histórics i económics (Problema agricola, Crédito e imposto, Introducção ao problema do trabalho nacional, Carestia da vida dos campos, Do ultimatum ao 31 de janeiro, Agricultura e tributo, etc.) que revelen les seves poderoses facultats, la seva visió política clara i recta com la llum de la Veritat, representant genuí de la raça que'l seu talent excepcional nobilitza; Bazilio Telles, ara s'ha revelat un poeta excepcional amb la seva traducció i comentaris del «Llibre de Job».

Sabi hebraista, profunde coneixedor de les civilitzacions primitives, Bazilio Telles ha fet obra perfecta d'exegeta i de poeta sublíssim. Damunt l'únic manuscrit que del genial poema s'ha perpetuat, el conegut per «massoretic» (sobre qual text s'hi féren les dugues traduccions clásiques:—la dels Setanta, del cánon grec, i la de la Vulgata, del cánon llatí—) damunt d'ell han incidit les investigacions dels crítics moderns començant per les de Spinoza, amb la desconfiança justificada per les versions clássiques. El treball de Bazilio Telles ha seguit el mateix camí, encimellant, amb extraordinaria mestría, la seva traducció de la llum vivíssima, inédita i expontánia, d'aquest humaníssim i passional poema, que va crear set sigles abans de Jesucrist, un ignorat i genial poeta semita. El «Llibre de Job» solament se pot aparellar amb l'«Eclesiastes» i amb el «Cántic dels cántics», en tota la literatura bíblica; i com a creació poética essencialment personal revela en el seu autor una d'aquestes rares organitzacions artístiques, síntesi i resum en alt relleu de la seva raça o de la seva época,—com un Esquil, un Dant, un Shakespeare.

Seguint curosament el metre i la llibertat rítmica de la traducció portuguesa, hem fet en catalá una versió poética d'un capítol del «Llibre de Job» que avui publiquem en homenatge an aquest admirable polígraf, exemplaríssim ciutadá que és Bazilio Telles, gloria de la raça portuguesa i de l'esperit llatí.

Es dalla per mí com per la pluja,
Obrien boca com per demaná aigua.

Quan mal contents restaven jo'ls somreía;
Cullíen amb dalé tots els raigs del meu rostre.

Plavía'm aná a véure'ls prenent el lloc d'honor,
rumbejant com un rei envoltat dels seus guardes,
com un consolador per entre'ls afligits.

I soc ara la mofa dels fadrins,
Quals pares no'm vaig dignar
Posar-los entre'ls cáns del meu ramat.

I de qué'm serviría la gent feble, (7)
Que mai ha conegut maturitat,

Emblanida per la fam i la misería
Empesa a pasturar per les garrigues,
Pels camps abandonats de tot conréu,

Dels arbriçots (8) cullint les fulles tendres,
De la ginesta en les arrels trobant-hi el pá?

La foragiten d'entre mig dels homes,
I es crida al véure-la com darrera'l lladre;

S'ajaça en selvatgines llodrigueres,
En les coves terroses o entre penyes;

Entre les mates se la sent bramar,
I es junta en escamots dessota'ls arços;

Filla de bordissenes, oriunda d'afollats,
Del sól nadiu entreta a vergassades!

I ara jo soc el blanc dels seus moteigs,
I soc l'assumpte de les seves mofes.

Travessa lluny de mí horroritzada,
Sense evitá al meu rostre'l seu gargall.

Es que Ell la corda escorra ma vida, (9)
I afluixa'l fré a les meves desventures.

Romp a la meva dreta (10) una munió infinita,
Mou lleugera'ls seus peus per embestir-me,
I malestrucs vials (11) aplana contra meu.

El caminal m'embrossa de la vida,
Treballa, a gratcient, per enrunar-me,
I no hi ha qui li oposi cap obstacle. (12)

Com per una ampla escletxa ella s'escorra,
I sardaneja dessobre mes despulles.

Els terrors m'assetiaren:
Com ratxada'm fuj i prerrogativa,
Ma ventura va trespassar com núvol.

I ara's desfá en querelles la meva ánima.
Els díes de dissort me desconorten.

La nit em burxa'ls ossos i me'ls lleva;
El mal que'm corroeix no s'endormisca.

La doló'm desfigura;
M'apreta com la túnica que porto.

Oh, qui'm tornés fer ser tal com jo era altrhora,
Els díes en que Deu donava'm protecció,

I sobre'l cap lluía'm la seva llantia encesa
De mon pas escombrant la fosca amb son fulgor;
Talment com era jo en mos díes tardorals (2)
Quan l'amistat de Deu me aclaría la tenda;

Quan era amb mí l'Omnipotent,
I eren amb mí els meus fills;

Quan jo'm rentava els peus en nata,
I de la citra a dolls l'olí em bombollejava;

Quan de ciutat eixía fins a la Portalada,
I el meu lloc en la plaça pública assumía! (3)

Al véurem, els joves s'amagaven,
S'aixecaven els vells i es manteníen drets;

Els capdills dáven treves als col·loquis,
duien la má a la boca;

La veu dels capitostos emmudía
Presa'ls restava la llengua al paladar;

Me deia venturós l'oido que'm sentía,
Proclamaven ma gloria els ulls que m'esguardaven.

Jo socorría al trist que clamava socors,
I a l'orfe que no havía ningú que l'ajudés.

Jo rebía la benedicció del que mor,
I vessava'l consol en el cor de la viuda.

Anava, com un hábit, tot vestit d'innocencia,
Tenía ma justicia per frontal (4) i mantell.

I jo era'ls ulls de l'orb
I les cames del coix.

Era'l pare dels pobres,
I curava la causa, amb zel, del foraster

A l'injust rompía-li les barres
I la présa li arrancava de les dents.

Deiam a mí mateix: «Moro dintre'l meu niu, (5)
Arribaré a fer-hi díes, tal com l'arena, llargs.

Está la meva arrel a vóra l'aigua,
La rosada fa nit en mes brancades.

Sempre la gloria m'irá reflorint
I el meu arc (6) dins mon puny rebrotará.»

M'escoltava'l conceli i el meu vot esperava
I mantenía's mut fins que jo decidís.

Després de jo finir, ningú deía paraula;
Mos discursos entrenfen dolçament.

Al femer m'ha llançant l'Omnipotent,
Me confong amb la cendra i amb la pols.

Clamo a tu, oh, Deu meu, i no m'escoltes;
Dret davant teu, m'esguardes amb fredor.

T'has tornat endurit enemic meu,
La teva má cruelment me fueteja.

Dalt les ales del vent vas enlairar-me
Deixant-me anar al buf de la tempesta.

Sé bé del cert que an-e la mort m'empenys,
Al lloc a ont els vius van a ajuntar-s'hi.

Súplica vana!... Extén la seva má, (13)
Qué hi guanyo protestant contra'ls seus cops?

Qué'n trec d'haver plorat pel mal'haurat,
I haver-me compadit del pobrissó?

Vaig esperá'l conhort i tinc el desconhort;
Amb la claror comptava i m'ix la fosca.

Bullen mes entranyes sens repós,
A sobre m'han caigut els jorns de la desgracia.

Estic emmacelat i no per cert del sol,
En presencia del poble me redresso i crido.

Soc germá dels xacals;
Dels fills de l'avestrús soc el parcer. (14).

I tinc la pell colrada, caient-se'm a bocins,
I els óssos calcinats pel foc que porto a dins.

Per'mí'l llaud devé instrument de dol,
Sols modulo en la flauta planyívoles tonades.

RIBERA i ROVIRA

Barcelona, maig de 1913.

NOTES:

(1) Job oblida'ls seus amics i acaba, tal com havía començat, per un plany de les seves desventures.

(2) Això és, de la meva edat madura.

(3) Job figura sempre com un ric bedui que habita a la masía i visita de tant en tant la ciutat, en la qual hi gaudía gran consideració. Recordem, encara, que la «Porta» representava, en les ciutats d'Orient, l'«agora» i el «forum» de les ciutats gregues i llatines. Allá hi havía una ampla plaça que servía a l'ensems de mercat, de local de l'assamblea popular i de tribunal. Hi havíen bancs disposats en els quals els vells s'hi sentaven per a judicar.

(4) No és fácil identificar aquesta peça d'habillament. Renan, tradueix: «tiara».

(5) Això és, en la meva llar rica i plena i en el sí de la meva familia.

(6) L'arc, se prén aquí pel símbol de la força.

(7) Job, en tot lo que segueix, ve a aparentar els pares dels seus contradictors amb aquestes races inferiors i selvatges, una mena de giptanada quals darrers sobrevivents morien de fam en les regions fronterices de la Palestina; gent miserable, mancada de virior física i que tothom menyspreuava's de servir-se'n fins per les feines més barroeres.

(8) Això és, reduida a tal grau de misería que s'alimenta dels brotons de les plantes menjant-se'ls a la faisó d'un amanit. (L'arbriçó a que's refereix el versicul, és objecte de llarga discussió).

(9) Això és, Deu. L'interpretació dels vers. 11 al 13 es molt discutida.

(10) Això és, s'aixeca per a acusar-me. En els juis, el fiscal se mantenía a la dreta de l'acusat. (Per «munió», aquí s'entén la massa dels flagells i terrors llançada per Deu sobre Job. La nota de Renan és compatible amb aquest sentit.

(11) Ell se compara a una plaça assetjada.

(12) Podría ser que'l text, aquí, estés confós.

(13) Versicul potser alterat. La seva interpretació és combatuda.

(14) Això és, semblant als animals que llancen un udol planyívol.

DISBARAT

Amb gust traduim el present treball per a que'ls nostres lectors puguin saborejar la prosa exquisida den Josep M.ª Gabriel i Galán. Aquest nou aspecte de l'insigne poeta extrameny val la pena de donar-lo a conéixer car té un valor difitiu que no tot-hom haurá tingut ocasió d'apreciar.

La vaca que estaba ajaçada, va fer un esbufec quixós, i el vedellet va neixe sobre la gebre de la vall.

Eren les cinc d'un matí de Janer cru; una matinada crudel per als homes, per a les besties, per als arbres... Tot mut, tot gelat, tot blanc... Se condensava l'alé: l'ambient fería la pell.

La vaca de sobte va aixecar-se i va ensumar amb cobdicia l'informe saquet membranós que romania immobil damunt del llensol de gel. Va llepar, va llepar amb gelosía, amb pressa, amb dalit, amb ansia d'escalfor. Tremolava, i no de fred, i, amb els ulls, ben oberts, brillejants, cobdiciosos, seguía llepant, llepant; donant amb el cálid alè que li sortía com dúes columnes de fum per les narines humides i dilatades, calor suau, calor de mare, calor de febre creadora, calor de vida...

I davant de la tebia llengua aspra, com si aquesta fos el sizell d'un artista sublim, va anar sorgint, va anar sorgint a poc a poc l'hermosíssim caparró d'un vedellet tremolós, humit i bell, no de bronze ni de marbre, com obra freda de l'Art, sinò de carn bategant, de sang calenta, un troç de naturalesa viva per a moures en el món i alegrar-lo...

I va sorgir l'animaló enterament a la vida, nèt, preciós, estès sobre la gelada com una estatueta d'or sobre marbre, despertant en la meva memoria remembrances bíbliques dels temps de les boges idolatries...

Vaig acostar-m'hi, suggestionat. Va veure-m la vaca, i, davant del suposat perill, va encampanar-se, enfurismada. Va tremolar, va gemegar entre-dents, va clavar els ulls d'acer en el seu idol, després en mí, i desseguida altra vegada en el vedell. Va iniciar l'embestida i va deturar-se, mirant-ho de nou. Va fer-me, sense paraules, l'historia més acabada de la rencunia de l'impotencia. Jo era el seu odi, que la cridava provocatiu; el fillet era el seu amor, que l'estava deturant. No podía deixar el fill: per xò no'm matava. I m'ensenyava la mort en les puntes de les seves banyes d'ebori amb betes negres de brunyida gaieta brillejant. Peró jo estava tranquil. En aquella ocasió ja sabía que l'amor es sempre més fort que l'odi.

Vaig acostar-me més a la bestia enamorada, i vaig veure en els seus ulls la febre magnífica de la triomfant maternitat.

El vedellet va incorporar-se amb penes i treballs. Volía escalfor, volía vida volía mamar llet tebia. Va donar dos o tres passos, vacil·lant, com un ébri, i a la fi va caure. Va tornar a aixecar-se, va tornar a caure i de nou s'aixecà. La mare, a cada caiguda, se precipitava sobre ell, l'animava, el llepava, me mirava...

I a la fi, el just nat, tremolava, feia equilibris d'ubriag, se sostenía, repenjant-se en el ventre de la mare. I alçant el preciós caparró, buscaba la mamella amb l'humit morret xarolat. No l'ensopegava: la buscava, i apoiat sempre en la mare va seguir caminant entorn d'ella i va topar per fi amb la font no apresa. La vaca, obrint les potes del darrera, va entregar-li tota netera, blanca i rosada, immensa, inflada, pletórica... I penjant d'un mugró el vedellet, va donar tres cops amb el cap a la mamella i va quedar-se aviat immòbil, com adormit, rebent amb delectació l'oculte raig lacti, calent i gustós, que, a poc a poc, anava fent dilatar-se les illades abans esfonzades del golafret inconscient.

Vaig sentir brugit cap el camí. Passaven dugues donaces ben abrigades amb mantes velles i montades en dos burrets que anaven trepitjant tímidament el viaró endurit per la gebre. Les vaig coneixer: eren del llogaret. Una d'elles duia alguna cosa amagada sota la manta.

—¿Ont aneu a aquestes hores i amb aquest fred que fà? — vaig preguntar-les-hi, sense acostar-me al camí.

—A portar aquest contrabandol a ciutat, senyor — van dir-me; — es «o» d'eixa perduda de la Luteria, que ha desocupat aquesta nit mateixa i ens ho ha fet a mans per a portar-ho ont ja potser en te uns altres dos. I ventura, amb aquest fred, que no se'ns mori abans d'arribar allà, l'infeliç! —

I va sonar un plor molt feble, que semblava llunyà, de cantarella uniforme, una mica ronc, amb accents de fadiga...

Vaig quedar-me com entontit.

—Però, i la... mare? — vaig fer en veu alta a les dònes, que s'allunyaven.

—Tant campant, senyor, tant campant, que s'ha quedat sense la nosa d'aquest pobriçó — van dir-me cridant ja des de lluny.

No vaig saber ont posar els ulls, i vaig girar-los de repent cap a la vaca. Ja no era al lloc d'abans. Ja era molt enllà, endinzant-se depressa en l'espessor del bosc tot mirant al fill, que trotava prop de ella content, trescaire, amb el ventrell plel i sense fred, sense gens de fred!

I allavors va esser quan jo vaig posar en boca de l'infantó que anaba plorant aquest magnífic disbarat:

—Ai! Ai! Qui fos vedell... qui fos vedell!...

JOSEP M.ª GABRIEL I GALAN

Lliçons d'ortografia

I

Perdoneu-me, amic meu, si só indiscreta,
Si escoltaar-me volguessiu, jo us diría a
vós, que en lletres teniu sobirania;
vós, que sou escriptor i sou poeta,
volcu dar-me lliçons d'ortografía?

—Noble dama gentil i encantadora,
el vostre prec me sadolla i onora:
si es que'm sabeu en ensenyances de tre,
qué major gloria per a mí, senyora,
que ésser de vós admirador i mestre?

—Jo us he de fer, de mon secret, present;
l'aimat... sabeu?... ha díes que es absent,
i es gran el meu dolor:
sols ens uneix el raude pensament
i les lletres d'amor.

Quan sobre'l blanc paper, bella coloma
missatgera d'amor,
poso la ploma,
s'ammitegen mos ulls i aboco'l cor...

Peró sempre m'atura'l «punt i coma»,
equivoco les «b v» i les confon,
me fa dubtar l'«accent», la «lletra grossa»,
i no sé mai ont
posar les «h h» que no facin nosa.

I ell, amorós, me diu
que, quan llegeix les meves cartes, riu
sabent-me amb la gramática renyida.
«L'amor que't manca per això—m'escriu—
segurament el guanyará ma vida.»

Oh generós amic, poeta diví,
mestre en lluites d'amor i poesía!
per qué no riguil meu aimat de mí,
ensenyeu-me una poca ortografía.

II

—Amiga, vostres mans sóu oloroses:
apar blanques colomes amoroses
becant sobre'l paper;
i en vostres galtes hi florexen roses,
eternes filles d'un florit roser.

Els vostres ulls, divina enamorada,
d'un verd de mar, tranquila i riallera,
posen encantament en la mirada;
i en l'abundor de vostra cabellera,
esplendida i daurada,
se reflecta la llum, meravellada.

—Oh cavaller galant!
vostra paraula es dolça i es vibrant
com un cantic d'amor,
com una melodía emocionant
que captiva'ls sentits i roba'l cor...

—Peró qué feu, senyora?
La vostra distracció es encantadora!
Permeteu-me que us diga
que heu escrit «vida meva» amb dues «b» ho faltes.

En endavant, amiga,
castigaré amb un bes les vostres faltes.

III

Entre la dama i el poeta creix
amorosa corrent de simpatía,
i les frases galants i el discreteix
allarguen les lliçons dia per dia.

I una tarde, en que triomfa la Natura,
el poeta, per càstic d'una falta,
oprimint a la dama la cintura,
li deixa un bes en la rosada galta.

La bella dama, des del plácid dia
que va sentir del castic la dolçor,
escriu més malament l'ortografía;
que es corpresa de nova malaltía,
malaltía d'amor.

El gest den Guimerà

En somni de creient, he contemplat
ta figura, sublim de majestat;
closos els punys i en l'aire la mirada;
clamant per la futura llibertat
de ta patria estimada.

Ton gest humá, de santa indignació,
té la forta i magnífica expressió
d'odi i amor que agermaná ton pit;
és un clam de revolta i rebelió,
que exalta l'esperit.

Es l'actitut de trágica feresa
del pastor Manelic, salvant la presa
de les grapes del llop; i redimida,
voltar-la d'un bell nimbe de puresa
retornant-la a la vida.

Les multituts, sedentes de clarós,
creurán en el teu gest miraculós
com cregueren, confesses de pecat,
en el rostre contrit i dolorós
de Crist cruxificat.

O gest sublim, de santa indignació!
o excels cantor, vibrant d'exaltació!
Que'ls besos de la Gloria en ton front noble,
no minven la magnífica expressió
de redemptor d'un poble!

MIQUEL DURAN TORTAJADA

(Poesíes llegides per son autor en la vetllada literaria de «Joventut Valencianista»).

Els pintors de la dòna

Fins al día 5 de juny estará oberta a París, en els grans salons de la celebrada Casa Buzenet, una de les primeres cases de modes de París, situada a l'Avinguda dels Camps Elíseus, la primera exposició organitzada per l'Associació dels «Pintors de la Dona», el president de la qual és el celebrat pintor mexicá Antoni de la Gándara. El comité d'aquesta Associació está format, ademés, pels artistes Willette, el célebre pintor de la gracia montmartrenca, que és el vice-president, Anquetin, Fourney, Gerbault, Grün, Guillaume, Metivet, Neumont, Préjelan, Ronbille i Abel Truchet.

Aquesta primera exposició ha sigut un éxit. Ademés d'unes tapiceríes miniatures d'Henry Spingam plenes d'interés professional, el públic ha tingut ocasió d'admirar les teles den Willette, els pastels den De la Gandara, els dibuixos den Truchet, den Collot, den Desplas, den Gerbault, den Tasmy, den Rousseau-Decelle i de Matilde Sée. Son remarcables també, els exposats per en Goeffi, en Gordon, en Roubille, en Tissot i en Ladurean. El pintor valenciá Francisco Mereneiano hi té exposada una bella sanguina representant un capet de nen que és l'única nota natural que's pot admirar en aquesta exposició de feminitat.

Per fi hem de dir que'l nostre compatriota Ismael Smith és un dels que en aquesta exposició s'enduen la palma. L'Ismael Smith exposa quatre aigua-forts i vuit dibuixos en els que accentúa la seva habilitat, i que poden ja considerar-se com obres mestres de gracia, de delicadesa i d'espiritualitat.

Lletra del poble

Ahir va ploure del matí al vespre. Tot era gris de pluja i havía en l'ambient una vaga tristesa. Tú, inolvidable Carme, que sabs que he vingut a aquest recó a fer vida tranquila, reposada, que sabs lo malaltíssim que vaig marxar de Barcelona, compendrás la meva tristor d'ahir amb la pluja que exacerva cruelment el meu «spleen», el meu fástic de viure.

Peró en la tristor del poblerí día de pluja, les campanes cantaren anunciant la festa del demá, d'avui. A fora, en el carrer, seguía plovent i la pluja modulava son cantar en els vidres.

I avui, al despertar-me,—aquí'm desperto a les cinc del matí, com els aucells—no pots imaginar-te la meva alegría al veure blau el cel, color de festa! A l'hort havíen florit unes acacies que tot ho perfumaven. Semblaven nuvies les alegres acacies blanques de l'hort. I cantaven aucells. I tot tenía una dolcíssima frescor de la pluja passada. I el sol en el cel tan blau, —era com un daurat faune embriac de la seva mateixa alegría que tresqués enjogassat per les céliques carreteres.

Com riurás, tú, dels meus entusiasmes bucólics, jo que em passava les nits en el Lion o en els «foyers» dels nostres músic halls! Peró no riguis, i vina.

Les molesties del viatge poden passar-se amb tot l'estoicisme, si pensés en el delitós casi que te espera amorós al terme del camí. I no te espantis de les set hores de tren, amb dos trasbordes, de quatre hores més en tartrana, muntanya amunt, i el poble es dreça altiu dalt la muntanya amb l'auria llegenda d'haver vençut sempre a les invasions estrangeres. No te aborrirfes, Carme, no: el poble és molt hermós... i en el poble hi soc jo!

A lo que anavem. Erem en l'elogi del sol matiner després de les pluges d'ahir. Totes aquestes plasencies observacions jo les feia de des del llit: un ara, un túmul el tal llit, alt i magestátic, al que gairebé me he d'enfilar amb ajuda d'escales o cadires.

I allavors una joveneta de la casa, molt rossa, com el blat, i amb els ulls molt blaus, com aquest cel d'avui, m'ha entrat somrient el desdejuni, i m'ha parlat, mentres esperava, de la festa, de les cobles contractades, de la professó que sols corría el poble de cent en cent anys...

La petita s'ha quedat extranyadíssima al veure que jo, «tant savi», no sabía a sant de qué anava tanta cosa. I m'ha dit amb veu de pasme: Senyor Lluis, si és l'Ascensió!

Jo he procurat consolar la seva ánima senzilla, torbada per la meva heretgía.

A poc s'han sentit músiques que s'apropaven. Les veus inarmóniques del metall ferien els aires puríssims del matí. Hi havíen veus d'infants, veus de dones...

La petita ha escapat corredor endinç cridant:

—La Diana!... La Diana!...

Devía referir-se a la música que, segóns m'han dit més tart, voltà'l petit poble blanc al só d'un esgangaller «pas doble» arcaic i rampló.

Ja'm sembla veure't somriure irónicament benévola al llegir totes aquestes bucóliques observacions. Tú sabs bé, peró, que sempre m'han aburrit tot aquest seguit de noveles rurals en que'ls personatges es diuen Falet, o Mingo dels Esbarzers, o Mariángela, o Toneta, i hi ha un rector vellet i amant de la cinegética, i un Noi xic que li agrada'l ví; i s'hi llegeixen descripcions de un aplec muntanyenc, de ballades a la plaça, de matinades i de líriques nits de ronda que acaven a ganivetades.

En canvi no sabs pas, amadíssima Carme, lo bé que m'hi trobo en aquest oblidat recó de mon,—el petit poble blanc perdut en una arruga de la muntanya milenaria, com el nostre amic en neurastánia i en «spleen», Baudelaire, devía perdres en un replec de la mamella de la seva geganta.

I és que és tan diferent el ruralisme de com el pinten en els llibres! Passa en això com en amor... Peró, no et sembla que será millor deixar-me de filosofies més o menys rústegues i dedicarme a descriure't la festa, perque, de no fer-ho aixís vaig en perill d'omplir tres o quatrecentes quartilles?

A deu hores del matí, quan jo no me atrevía a sortir al carrer per por al sol, el poble tremía d'alegría. Tot eren cançons, paraules alegres, crits d'infans, remors de músiques que fugien o s'apropaven... i per sobre totes aquestes remors de poble en festa, les campanes sonores que cridaven a ofici.

Com que no és aquest espectacle,—el religiós—, del meu gust m'he quedat a casa llegint el teu Verlaine. La meva cambra és tota blanca de calç; al sostre té unes vigues molt negres; a terra uns rajols molt roigs, com tenyits de sang. Hi ha un llit, del que ja t'he parlat, enorme, una calaixera que sols s'obre amb ajuda de tota la família i encar l'han de volcar si volen haver profit dels seus esforços, una taula de pi amb un tinter de fanc i plomes d'oca i amb una llumanera de tres bees... I sobre l'hort se obre una finestra que ombregen virgilianes parres i figueres llúbriques. Dones aquest matí, mentres tothom fugía a missa, i a les cases sols quedaven les arrenjadores de les sabroses ofrenes a Pantagruel, jo me he quedat en aquesta cambra assegut en un balancí que la civilització ha dut a l'esquerp recó de món, prop d'una gerra fresca d'aigua amb mel i amb llimono, llegint a Verlaine.

Quan jo llegía:

etl et qu'un orphelin pauvre sans soer aimé,
o la femme a l'amour calin rechauffáut,
donee, pensive et brune, et jamais etonnée,
et qui parfois vous baise au front, comme
[un enfant!

m'ha sobtat un foll brandar de campanes i un gran tronar de trets d'escopeteria i músiques... La dolça suavitat verlainiana s'ha envolat amb l'esgangaller terratrémol cristiá: perque de segur era quelcom relacionat amb l'ofici.

A poc els carrers abans tant silenciosos ont tant sols reia'l sol, s'han poblat sorollosament de gents endiumenjades que cridaven i discutíen.

I han entrat uns amics:—com riuries, ma Carme, si els vegessis tant rojos, tant rossos i tant estúpits, els pobres!—i vulguis o no se m'han emportat al café a fer el «vermouth». Perque fins café i «ver-

mouth» tenim al poble. Del café ja te en parlaré qualsevol día. Del «vermouth» no em queden pas ganes de parlar-ten. I després al «tec», que diuen les rústegues gents. Tú no pots imaginarte, ma exquisida Carme dels «marrons glacés» i de les maduixes amb xampagne, la prodigiosa cosa que és un tec d'aquests. Pollastre amb suc, pollastre rostit, pollastre amb samfaina. Una plata com un camp d'enciam, bacallá, olives, tomáquets, pebrots, etc., etc. Després anyell farcit, sense farcir, rostit amb patates, amb escarxofes, amb no sé quantes coses més. Després encar costelles de porc, «upina», peix,—vingut expressament de ciutat i ornat extrambòticament amb ous i escarola. I els postres. Una bassa, una cassola en diuen ells, d'arrós amb llet amb dibuixos de canyella i «llevor de pussa». Una altra plátara enorme de crema. Una altra apres de «brossat» i fruites i formatge: un formatge de pastor negre i dur com les roques de les muntanyes ont va fer-se en una época prehistórica, crec jo. Sort del ví, el bon ví de pagés, odorós i lleument picant, que ajudava a sofrir pacientment el torment de la digestió. Aquest sí que l'hauría cantat Anacreó amb ses estrofes més enceses, ma Carme! I un altre ví encara del temps revolts de la guerrera invasió francesa; era ví molt negre, pastós com xarop, dolcíssim, semblant al «Lácrima Christi» italiá.

Que diferent aquest, dels nostres «menús» del «Lión» i de l'Ideal Room, del Paris la Nuit i de la Rabassada! Han portat el café,—quin café ma Carme!—, i me han obsequiat amb cigars de l'estanc. Les pobres gents!

Jo, caigut en la cadira, gairebé no podía bellugar-me. A fora al carrer ja tornava el zunzejar de la gent que arrenjaven scients a les aceres i preparaven damassos i cobrellits als ferros dels balcons.

Les dones de la casa:—son tres, dugues molt velles, molt arrugades com aquestes pomes que elles obliden entre la roba al fons de les caixes de nuvia, una altra com una dóna Ceres o dóna Juno, alta i pomposa, serenament sensual amb les magranes dels pits reventant sota la blusa cenyida, les altres dugues, adolescentes encara, flors prometedores de fruits ubérrims, per qui la vida te ja la forta visió d'un faune rampant de luxuria. La més jove, Agna, té uns ulls brúns que a voltes s'encenen i devenen rojos gairebé, i unes galtes rosades, un rosat massa accentuat per esser considerat aristocrátic en les nostres «penyes» de poeta i «mondaines», unes galtes avellutades com la pell d'un préssec, que jo hauría mossegat més d'una vegada.

Perdonat, veritat, ma Carme? I segueixo

Un cantar de campanes boges ens ha portat al balcó: als balcons, perque la casa que m'hostatja en té tres. El carrer ja era pres per les gents. S'apropaven músiques. Aquí sí que hauríes rigut.

En la professó hauríes vist a un Sant Isidre, patró del poble, que és una verdadera meravella. En el rostre de color de xacolata rancia els ulls de vidres s'enlairen, quelcom desviats, al cel en un éxtasi que sembla més aviat resignació, i la boca s'obre torta, i el nas, superposat al bloc de fusta de la beneita testa, és corcat en sa part superior. Una má li serveix per no caure damunt la rella i l'altra s'enganxa damunt el cor: es diría que al pobre li agafa un defalliment.

Seguien uns rústecs de rostres de terra cuita, vestits de negre, amb les camises planxades, com cuiraces, ofegant-los. I hauríes vist amb quina magestat portaven les hatxes flamejantes! I n'hi havía un ferreny, forçut que duía'l penó de la confraría. Sota'l front esquifit i arrugat d'unes arrugues profondes com solcs, els ullets minúsculs i blancs guspirejaven com dos torssos de talc; sa boca sense llavis se somnria, contreta en un espasme i ses mans s'enganxaven al penó que ell dreçava per sobre les testes com un penó de batalla.

Hauríes vist després al meu patró, a Sant Lluis.

El pobre! Devía ser tísic en últim grau ja, perque estava pálid, d'una palidesa inmaginable, ma Carme, que's tornava més de cera en la daurada tarde de maig, de una palidesa ja verda gairebé, i als pómuls li florien dugues rosetes molt enceses i els ulls, un de pintat i un altre de vidre, es perdíen al fons tenebrós i morat de les conques. Vestía un roquet enmatllevat perque li era gran, i tenía un geste de «tant s'em endona» que feía plorar si no hagués fet riure. El portaven en un bayard cobert d'un domás blau el fill de l'apotecari, el fill del jutge, que era castellá, lleig, peró al que no resistía la més honrada, el fill de l'arcalde, que per la seva alçada descomunal feía oscilar visiblement i amb gros perill al pobre Sant Lluis, i el fill del senyor «Paco», un hervolari calvo, esmirriat, anormal i extrany com una mona, que, segons veus, rebía funambulesques lliçades de la dona, una «honrada» d'aquestes gairebé sense sexe, i al qui plavía xafardejar i armar cada embolic que revolucionava tot el poble.

I al darrera del sant «patró de la joventut estudiosa i virtuosa», que oscilava amb perill de caure sobre els badocs de les aceres, tot el jovent del sexe fort, amb una cara de circumstancies: callats, seriosos, solemnes, amb aquella grotesca solemnitat que tenen els titelles del Pim! Pam! Pum al Luna Parch de París, recordes? per esperar la pilota que ha de tombar-los. Crec que aquest llastimer Sant Lluis sifilític és el seu patró: i hauríes de veure amb la mansa resignació que'l segueixen, rosegant el caliquenyo, aguantant montanyes de cera a dena a que regalima de l'atxa sobre la má, i suats com a carreters peró sense aixugar-se pas per no «descompondre's sa figura».

I després penons, uns penons, i banderes.. i la dolça infantesa de les dugues escoles del poble, la municipal i la de «San Francisco de Asis para señoritos y señoritas». Esbalotant tots, ells i elles, i «trencant el cordó» amb perill de socarrimar a les gents amb els llamgorosos flams dels ciris. I après les noies del poble, aquelles noies de poble que en les tardes calmes broden puntes i broden somnis, perque també en tenen elles de somnis, les pobres!, totes vestides amb robes clares que en la blava ombra del carrer fingien un mágic florir de lliris, serioses, amb la testa acotada damunt del pit, per dissimular la gran felicitat de ser mirades pels joves ulls dels seus galans.

I la Verge després, tota blava sota un soli blau damunt d'un bayard plé de roses i clavells com ferides, com boques de dona, com petites flames...

La Verge tenía uns ulls negres i els cavells eren d'or com si anés coronada de espigues, i en els seus llavis en forma de cor joguinejava un somriure d'ingenuitat, de badoquería potser...

Peró no et pensis perxó, amb tot i les meves heretges mofes, que l'espectacle no emocionés. Tú no pots imaginarte la suau tristesa d'emocions que et prenía dolçament, i em tornava infant.

El sol havía mort i l'hora era tota blava. El cel era ratllat per les sagetes dels oronels que revolaven xiscladors. Els ciris en la naixenta penombra del carrer tenien un ténue tremolar de foc-follets i una banda, la del «Casino dels senyors», tocava el vals apatxe! i no et creguis no desentonava pas: la seva profana i quelcom cursi tristesa semblava ritmar el pas irregular de la verge mare. L'encens fingía nuvolets blaus i daurats, dels balcons queia una trémola pluja de flors sobre l'emporprat pali. El vals apatxe s'havía perdut al lluny, peró en compensació una altra banda esgranava amb grans refilets de cornetí el pas doquina'l del «Gallo...» Al cel s'encenien tré- el guiava les estrelles. Darrera'ls músics que cloíen la professó neixíen els crits retinguts, la joia... La professó entrava a l'esglesia i les campanes, llançades a un alt volar, cantaven folles... i la blavor del cel era ratllada per xiuladors cohets que moríen en una polícroma pluja d'estrelles...

Sota'l balcó de la cambra unes acacies perfumen la nit.

LLUIS CAPDEVILA

Biblioteca Lectura Popular

Algunes consideracions sobre la mateixa

Hem llegit el quart quadern de la biblioteca «Lectura Popular», que está dedicat a l'erudit publicista i exquisid poeta en Miquel S. Oliver.

L'obra de divulgació literaria que, ben regida, pot realitzar aquesta biblioteca és d'una trascendencia considerable per les seves condicions d'economía i de bona presentació de que ha donat mostra amb els quaderns apareguts.

Per lo mateix, és de lamentar que, en contra d'aquelles qualitats, hi hagi la desventatja que suposa la resistencia obstinada en adoptar les normes ortográfiques dictades per l'Institut d'Estudis Catalans, a les quals s'han subjectat quasi totes les publicacions de Catalunya, devent exceptuar—i és de doldre per la llur importancia—la «Ilustració Catalana», «Feminal» i la nova publicació que motiva aquestes ratlles. Es a dir tot lo que está baix la tutela o direcció del senyor Francesc Matheu qui, amb el seu procedir per cap concepte lloable, dona exemple d'indisciplina — no seguit, sortosament, per ningú — davant de tota l'intel·lectualitat catalana, eregint aquelles publicacions en últims baluarts de la caduca ortografía i constituint-se ell en únic defensor de les seves respectables peró inútiles despulles.

Es el senyor Matheu, també, l'encarregat de dirigir la confecció del volum dels Jocs Florals, i perseverant en el seu criteri oposat a tota reforma i a tota innovació—per lo que's veu—en quant al nostre idioma, també's proposa que'l volum sigui editar a la vella manera,—com si no hagués passat rés—peró els autors dels treballs que han de formar-lo, naturalment, exigeixen, baix menaça de retirar els treballs, que's compongin aquests segons ells varen escriure'ls, o sigui observant les normes de l'Institut, i no tornant a lo que ja s'ha convingut per les autoritats filológiques—i no podem creure com a tal al senyor Matheu—en que ja no tenía dret a portar més enllá el seu imperi desconcertador.

Aquest criteri del senyor Matheu el considerem equivocat i altament contraproduent, dones—referint-nos altra vegada a la «Lectura Popular»—creiem que això podría crearli enemics, lo que fora molt de lamentar, tenint en compte l'obra de popularització literaria que está cridada a realitzar aquesta petita i interessant biblioteca.

L'últim quadern ens ha sugerit algunes consideracions que voldríem consignar sense intent de molestar a ningú i sí sols amb el fi de contribuir a la major viabilitat i eficacia de la biblioteca referida.

Evidentment, les composicions den Miquel S. Oliver que s'hi estampen semblen escullides amb la més absoluta absencia de bon gust, puix s'hi troben a faltar les que més acrediten de veritable poeta i perfecte estilitzat, contingudes en el seu llibre «Poesíes» (entre elles els sonets dedicats al mes de novembre i altres mesos) millors indubtablement que no pas les que en el quadern de referencia van publicades. Sembla talment que se l'hagi volgut, literariament, degradar davant dels que no coneixíen en bloc la seva producció poética.

Repetim que en tots els quaderns publicats de Lectura Popular no és un criteri refinat el qui ha presidit — al nostre enténdre — la selecció de lo que devía constituir-los. I és per això que ho diem amb tota claretat, inspirats en el desig de que sigui lo més digna d'admiració possible aquesta obra que s'és iniciada amb la publicació de la biblioteca Lectura Popular

INCOGNITUS

(De «Diari» de Sabadell).

Exposició de Fotografía del Centre axcursionista

En els salons de la casa Reig es va inaugurar ahir una importantíssima exposició d'obres originals dels socis de la secció de fotografía del Centre Excursionista de Catalunya.

Aquexa manifestació de l'art fotogràfic conté 566 positives totes elles d'una valúa remarcable. Impossible es senyalar particularitats, car la manca de temps per a que aquesta ressenya pugui entrar en màquina no ens ho permet, i per altra part no sabríem pas quina elogiar amb preferencia. Hi ha allí nombroses vistes interessantíssimes dels llocs més pintorecs de Catalunya i forses de l'estranger. Visitant aquella exposició un sent enyorança de trascar per nostra terra tant pròdiga en monuments històrics i belleses naturals. La part arquitectònica hi es bellament representada. Una magnífica col·lecció d'ampliacions representant capitells es de lo més acabat del genre. En fí fóra tasca llarga l'especificar els diferents procediments esmentats i les col·leccions notabilíssimes que integren el llarg catàleg d'obres exposades.

El Centre Excursionista de Catalunya deu estar satisfet de la tasca realitzada pels socis de la Secció de fotografía. Com a tècnica de l'art i com a bon gust en l'elecció dels assumptes no tenen rès que envejar a ningú. El conjunt dona idea d'una activitat i gust mereixedor de les millors lloances.

LLIBRES

Enciclopedia Moderna Catalana (Josep Fiter)

Les obres enciclopédiques tenen un altíssim valor per a la cultura dels pobles, peró quan les enciclopedies son per la seva senzillesa, claretat i baratura, accessibles per a totes les classes populars, el bé que poden produir irradia en més amples espais.

Dificilment si un hom no ha pogut dedicar llargues anyades a l'estudi pot tenir els coneixements histórics, físics, filológics i de tota mena per a poder sortir del pas en un moment donat. I allavors té forçosament que consultar les enciclopedies.

Peró l'enciclopedia acostuma esser un monument literari que devegades dura tota una generació o varies generacions la seva publicació. Vol dir també que la seva adquisició representa un petit capital que no pot gastar tot-hom, mal sigui per a tant inútils volumns.

Les enciclopedies populars, que com la que'm ocupa son de modestes dimensions, tenen un doble mèrit, el de la seva concisió que permet en espai reduit acumular un gran nombre de coneixements i el d'esser accesibles a totes les fortunes.

D. Josep Fiter ha donat ja altres obres a les lletres catalanes peró amb aquesta enciclopedia, ha contret un gran mèrit i demostrat posseir una voluntat ferma i la paciencia de l'home encarinyat amb l'obra que du fervorosament a terme. Ha fet un gran bé a la cultura i la filología catalana, amb la seva Enciclopedia.

No és un inventari acabat de la llengua catalana, puix això sería vana pretensió, havent-hi tant que fer en aquest sentit, havent-hi com hi ha labors titániques que resten inédites, com les de Mossen Alcover, den Balari, den Marián Aguiló, que hauríen de venir a completar o augmentar les dels Aladern, Genis, Labernia, Saura i altres bons patricis que han treballat per a l'enriquiment del nostre léxic.

L'obra del senyor Fiter conté nombroses indicacions sobre coneixements históries i geográfics, geológics, hidrográfics i orográfics que's refereixen a Catalunya.

Sobre aquesta enciclopedia ens plau publicar una de les opinions, la del nostre amic, l'exquisit poeta Apeles Mestres, que van impreses en el volum darrer de l'Enciclopedia.

«En Fiter que ja havía merescut bé de la patria per sos nombrosos i eruditíssims treballs, acaba de coronar sos mereixements amb aquesta «Enciclopedia Catalana» que constitueix, sens dubte, el més complet dels diccionaris enciclopédics publicats en nostra llengua.

La meva enhorabona a ell i al valent editor que l'ha donada a llum!

APELES MESTRES

Gener de 1913.»

Es tot lo que podem dir d'aquesta «Enciclopédia Catalana» que forma cinc bonics volums, editats per en Gallach, a qui, com a l'autor senyor Fiter, felicitem sincerament pel benefici que han fet a la cultura patría.—Y. X.

Una nova obra de Pompeius Gener

El nostre gran escriptor ha fet per a «El Libro Popular» una narració d'un fons i amarg pessimisme.

Es titula «Su Excelencia» i és una briosa fuetada amb que en Pompeus Gener fustiga la buidor, l'egoisme i la falta de sentit moral dels politicastres.

Un ministre, com n'hi ha molts, que's veu al cim mercès al talent agè i a la seva poca aprensió, arrenca de son centre a un intel·ligentíssim minyó provincià i li fa abandonar un modest avenir per a córrer en la Cort les tristes vicissituts del pretendent.

L'indiferencia del ministre malmet una vida, i mentres el malhaurat provincià busca en el canó d'una Browing el desenllàç del drama, el venal polític s'envaneix en el «landeau» ministerial.

La relació den Pompeus Gener és de tal amargor, els seus tipus delniats amb una perspicacia tant subtil i l'argument és tant humà, que l'obra es llegeix sense fadiga i deixa un perdurable.

Noves d'art

Una exposició de vanos

No ha d'esser tot parlar de quadros i esculptures i coses semblants en aquesta secció. Avui parlarem, també, d'objectes frévols, del vano, aquest deliciós complement de la dóna darrera, del qual lo mateix pot amagar-se un somriure discret, que una rialla delicadament burleta, que un mig somriure diví d'uns llabis que demanen besos delirants, d'uns llabis entre'ls quals pot haver-hi la dolça ambrosia dels deus.

El vano! Fa més por un vano en mans d'una dóna bella i «coqueta», que una arma en mans d'un enemic. Contra l'adversari podeu usar una altra arma, podeu usar l'astucia i la forsa, contra una dóna bella i «coqueta», armada d'un vano no hi ha defença, no més el perill de caure vençut sempre. En mans de totes les dones el vano és com una papellona que revolá sempre arrant dels seus pits i que us captiva i enlluerna augmentant els encants de la dóna.

Quantes histories d'amor guarden els vanos! Quantes tragedies han produit!

Peró i l'exposició? Ah, sí! L'exposició de vanos és a la Sala Esteva, ont hi ha nombroses mostres exposades, ont es trobem des del magnífic vano Lluis XV i Imperi, al del més refinat gust modern, la exposició no té solament els efectes d'educació en el bon gust que puguin pervenir de sa visió, sinó uns efectes anteriors que son els que ha lograt introduir el senyor Esteva en les fàbriques a les quals ha encomanat els seus models especials.

Es realment altament beneficiosa pels interessos de les coses d'art una acció aixís; i prova de que'l nostre públic no hi és pas indiferent, n'és la concorrencia nombrosa i distingida que aquests dies ha visitat la casa Esteva, i les moltes adquisicions que venen fent-se dels exemplars més rics i més artísticament notables.

Es d'alabar la tasca en pró de l'introducció del bon gust, en manifestacions ont fins ara hi havía sigut potser massa oblidat, i ens felicitem de que siguin els nostres industrials els qui tan bona feina acompleixen.

D'unes excavacions

Diu un confrare sabadellenc:

«Des del día 21 d'abril passat que's va treballant altra vegada en el camp d'excavacions de Ntra. Sra. de la Salut, i com que lo descobert va prenent cada día més importancia de lo que's presumía, s'ha determinat fer el plánol del camp junt amb els edificis del santuari.

En el local que ja's pot anomenar dels «Doliums», el número trobat fins a la data és de 28, havent-n'hi varis troços que porten alguna interessant inscripció.

Ademés s'ha descobert una base de dipósit-cisterna que mideix set metres per quatre, estant el seu paviment molt ben conservat i entre'ls varis objectes recullits hi ha dugues monedes de coure que semblen de procedencia grega.

Dintre de poc es fará una visita al distingit arquitecte de Barcelona senyor Puig i Cadafalch, per a posar-li en coneixement totes aquestes interessants troballes de gran valor arqueológicament parlant.»

Barcelona i Catalunya monumentals

Amb el títol de «Les villes d'art célebres» la casa Laurent, de París acaba de publicar com a un dels volums de la seva interessantíssima biblioteca, destinada al coneixement de les principals entitats artístiques d'Europa, un volúm de Barcelona, en el que s'hi han inclós les belleses artístiques principals que hi ha escampades per diferents indrets de Catalunya.

L'autor d'aquest nou llibre, que tant honor ens fa, és el conegut i eminent arqueóleg M. Desdevises du Desert, qui a més de ser un coneixedor de les nostres coses d'art és un fervent admirador d'elles.

Naturalment que algunes coses de força importancia es deixa M. Desdevises, peró per satisfets podem donar-nos de l'honor que aquest bell llibre fa a la nostra ciutat, excusant l'autor les culpes nostres, de tenir amagades aquelles obres d'art que'ls altres pobles mostren orgullosos als ulls del viatger que va a estudiar-les.

Una exposició interessant

Dintre d'aquest mes s'obrirá al Palau de Belles Arts l'interessantíssima exposició dels troços de Barcelona desaparescuts amb motiu de l'obertura de la Granvía A, la organització de la qual, a cárrec de la comissió de Reforma, ja anunciárem.

L'exposició contindrá, a més del plánol a gran tamany de la nova vía oberta, grupus per carrers de fotografies, dibuixos i records de tota mena de lo desaparescut, i ademés una secció ont s'ha reunit tota mena de recorts de l'antiga vulgarització barcelonina, que en certa manera senyalen l'evolució de la ciutat en aquest sentit, que no gosem de dir de millora, perque fa mal el cor de pensar amb les belleses que'l reformisme d'ara i d'abans ha fet desaparéixer.

L'exposició actual, dones, no será solament una cosa curiosa, sinó una lliçó viva de la transformació soferta per la nostra estimada Barcelona; alhora que una lliçó pels amics de les ratlles dretes que podrán veure pel clar que les ciutats cal reformar-les per a engrandir-les, peró no destruirles, com s'ha fet fins ara.

El local de l'Exposició, que ocupará les ales de la planta baixa de la nau dreta del Palau de Belles Arts, será exornat amb restes arquitectónics de la reforma.

Es d'un gran interés entre les moltes coses interessants que serán exposades, la col·lecció fotográfica dels vells esgraiats barcelonins, i la de dibuixos den Soler i Rovirosa, pertanyents a la col·lecció Casellas.

Faians Català

CORTS, 615

Objectes d'art per a regal

Vaixelles i Crestalleries de tota mena

Compra i venda d'antiguitats

ANDREU MASSOT

Baixada de la Presó, 5 i Plaça del Rei, núm. 1

P. REIG I FILL

MOBLES

CASA FUNDADA EN 1852

DESPAIG:

Passeig de Gracia, n.º 27

TALLERS:

Carrer de l'Universitat, núm. 21

Argüelles (Diagonal) 512, bis

BARCELONA

Butlletí comercial

31 Maig de 1913

Moviment de Borses

BORSA DE BARCELONA

Cotisació oficial

	Oper	Diner	Paper
Londres, 90 dies vista	.....	26'92	.....
— xec	27'42	.....	27'42
París, xec	....	...	8'75
Madrid y plasses banca, a 8 d/v.	.....	0'30	.....

Efectes públics

	Oper	Diner	Paper
Deute Int. em. 1908 serie A...	85'10	.....	.....
— — — — B...	81'90	.....	.....
— — — — C...	81'65	.....	.....
— — — — D...	81'40	.....	.....
— — — — E...	81'00	.....	.....
— — — — F...	.....	.....	.....
— — — — G. H.	86'50	..	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— Amortisable serie A...	103'50	.....	.....
— — — — B...	100'25	.....	.....
— — — — C...	100'10	.....	.....
— — — — D...	100'00	.....	.....
— — — — E...	100'00	.....	.....
— — — — F...	100'00	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A...	.....	.....	.....
— — — — B...	.....	.....	.....
— — — — C...	.....	.....	.....
— — — — D...	.....	.....	.....
— — — — E...	.....	.....	.....
— — — dif. series	.....	.....	.....
Títols Deute Mpal. 1903-4-5...	91'87	.....	....
— — — 1906 A B C	94'62	94'65	94'85
— — — 1907......	.....	94'65	94'25
— — — 1910......	.....	92'75	93'25
— — — 1912......	.....	92'75	93'25
— — Maig 1899. Ensxs.	95'75	.....	.....
— — Abril 1907, Ensxs.	.....	.....	.....
— — Reforma 1908....	92'50	92'35	92'65
— — Mun. de Sarrià....	.....	99'25	99'75
Emprèstit Diputació Prov.....	.....	100'00	100'50
Port de Melilla y Xa arines...	.....	105'50	106'00

Obligacions

	Oper	Diner	Paper
Nord d'Esp., prior Barcelona	....	.....	.....
— Lleida, Reus, Tar..	.....	.....	.....
— Villalba a Segovia.	.....	94'25	94'50
— esp. Alm. Val. Tar	94'37	94'25	94'50
— Osca a Fr.ª, alt. lin.	93'50	93'35	93'65
Mines Sant Joan Abadeses....	.....	79'25	79'75
Tarragona a Barc. y Fransa...	.....	57'00	57'25
Madrid, Sarag. Alic. serie A..	.....	104'75	105'25
— — — B..	100'50	100'25	100'50
— — — C..	93'75	63'65	93'85
— — — D..	90'87	90'75	91'00
Madrid a Barcelona, directes..	.....	.....	...
— — Reus a Roda.	.....	53'25	53,85
Alm. Val. y Tarrag., no adher.	....	61'	61'50
— — adherides..	.....	76'65	75'85
Med. Zam. Or. Vigo, em 1880.	.....	48'	48'50
— — — 1883.	....	48'	48'50
— — serie G y H.	76'75	76'75	77'25
Asturias, Gal. y León, 1.ª serie.	.....	.....	.....
— — 2.ª hipo.	.....	.....	.....
Valladolid a Med. de Rioseco.	.....	.....	.....
Madrid, Cácer. Port. serie 1.ª.	103'00	102'50	103'00
— — — 2.ª.	.....	.....	.....
— — — 3.ª.	.....	91'50	92'
— totsels cent. impars.	.....	91'50	92'
Basc-Asturià, 1.ª hipoteca	.....	.....	.....
— 2.ª —	.....	103'25	103'75
Cariñena a Saragossa.........	.....	.....	.....
Olot a Girona..............	.....	.....	.....
Companyia General Tramvies.	.....	.....	.....
— An. Tr. Bar. Ens. G.	.....	.....	.....
— Tr. Bar. S. A. y ect..	.....	93'00	93'50
— Barc. Elec..	.....	100'	100'50
Companyia Transatlàntica	.....	92'50	93'00
Canal d'Urgell..............	....	81'25	81'75
Soc. Gen. Aigües Barc.......	.....	.....	.....
— — —	.....	.....	.....
Comp. Gen. Tab. de Filipines.	.....	100'	100'50
General Sucrera d'Espanya...	.....	.....	.....
Comp. Asfalts Asland.......	.....	.....	.....
— — preferents	.....	93'	93'50
Port de Barcelona, em. 1905.	.....	.....	.....
— — — 1903.	.....	.....	.....
— — Circul. 1909.	.....	.....	.....
— — — 1910.	.....	.....	.....
— — — 1911.	104'05	.....	.....
— — — 1912.	.....	...	.....
Port de Tarragona...	.....	...	.....
Bonos pref.—Comp. reg. Ebre.	93'25	93'00	94'00
Societa Catalana Gas	.....	...	.....
Foment Obres y Construc....	.....	97'00	97'50
Comp. Cotxes y Automòbils..	.....	99'00	99'50
Siemens Schuckert, Ind. El c.	99'25	98'75	99'25
Societat Valenciana Elec	99'50	99'50	100'00
Navegació y Industria........	.....	.....	.....
Societat Carbons de Berga ...	.....	95'25	95,75

Accions

	Oper	QUEDA Diner	Paper
Banc de Barcelona.......	.....	.....	....
Banc Prestams y Descomptes..	.....	.....	.....
Catalana General de Crèdit...	....	.....	.....
Societat de Crèdit Mercantil...	42'12	.....	.....
Comp. Reial Canalisació Ebre.	.....	.....	.....
Ferrocarrils Andalusos	.....	.. .	....

BORSI Y CANVIS

Informació de la casa FILLS DE F. MAS SARDÁ Rambla del Mig, 22.

Borsí del matí

	Obre	Tanca
Interior. fi de mes.........	81'20	81'17
Alcants, ídem.........	101'90	102'00
Nords, ídem.........	104'30	104'30
Orenses ídem.........	.....	....
Colonials, ídem.........	.....	.....
Andalusos, ídem.........	.....	.....
Cotons......... N'D.	.....	....
Catalanes.........	.....	.....

Borsí de la tarda

Interior, fi de mes pròxim.	..	
Alacants, ídem	....	81'20
Nords, ídem	.....	102'20
Orenses, ídem	.....	101'35
Colonials ídem	.....	28'80
Andalusos, ídem	.....	.....
Banc Espanyol de l'illa de Cuba	.....	88'65
Cotons N'D	.....	.....
Catalanes	.....	.....

Canvis de moneda

Alfons		
Isabels	8'30	p. 100
Unses	11'30	—
Or de quatre durus	8'40	—
Or de un y dos durus	8'10	—
Dollars	7'30	—
Lliures esterlines	11'30	—
Francs	27'20	ptes.
Marcs	8'40	p. 100
	133'50	—

Borsa de Madrid

Interior comptat	81'20
— fi de mes	81'20
— — pròxim	81'25
Amortisable 5 per 100	100
— 4 per 100	91'70
Banc d'Espanya (accions)	459'50
Accions Tabacalera	293'00
Riu de la Plata	467'75
Sucrera preferents	....
— ordinaries	12'50
— obligacions	79'
Francs	108'55
Lliures	.. ..

OLIS D'OLIVA

Informació de la casa J. Regás.

Día 31 maig

Els 100 kilos, fora consums

Andalús, nou	de 113'05 a 117'40	pessetes
Baix Aragó	de 156'50 a 182'60	—
Borges	de 143'50 a 165'25	—
Tortosa	de 139'25 a 153'90	—

Mercat en tendencia a l'alsa

Estació del Bogatell: Existencia	3 vagons	
— — Arribades	1	—

OLIS REFINATS

Encaixes de 5 bidons de 4 litres

Regás, extraverge	8'50	pessetes caixa	
— Superfi	7'50	—	—
La Trompeta	6'50	—	—

CAFES Y SUCRES

Informació de la casa Emili Gaissert y C.ª, carrer Princesa 62.

Havre, 31 maig

Cafè (good average)	Obre	Tanca
Maig	57'75	67'50
Juliol	68'00	67'75
Setembre	68'00	67'75
Desembre	68'00	68'00
Mars	68'00	68'00

Sostingut.

Nova-York, 31 maig

Cafè (Tipo núm. 7)	Obre	Tanca
Maig	.....	.....
Juliol	.....	.....
Setembre	.....	.....
Desembre	.....	.....

(Festa).

París, 31 maig

Sucre (núm. 3)	Obre	Tanca
Maig	30,75	....
Juliol-Agost	31'25	....
4 Octubre	31'62	....

Calma.

Hamburg, 31 maig

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Maig	9'37	....
Agost	9'62	....
Oct.-Des.	9'72	....
Janer-Mars	9'90	....

Calma

Londres, 31 maig

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Agost	9 6 1/2	.....
Octubre-Dbre	9 7 3/4	.....

Calma.

LLANA

Havre, 31 maig

Buenos Aires	Obre	Tanca
Gener	190'00	.....

Calma

METALLS

Hamburg, 31 maig

COURE	Obre	Tanca
Maig	.....	.....
Setembre	.....	.....

PEBRE

Havre, 31 maig

Tellicherry	Obre	Tanca
Maig	61'	.....
Septembre	62'50	.....
Desembre	63'50	.....
Mars	64'50	.....

Calma

ALCOHOL

París

	Tanca	
Juliol-Agost	41'57	....
3 Octubre	42'	.....

Calma

DROGUES

Informació de la casa Viuda y Fills de G. Boada y Travessa, baixa Antic Born 12.

Día 31 maig

Preus per 100 kilograms franc ... estació o moll de Barcelona, salvo variació

	Pessetes
Nitrat de sosa 95 per 100 riquesa y % per 100 ázoe	35'00
Sulfat ferro cristallisat	6'50
— — pols	7'00
— — cristallisat per 10 tonelades	...
— — pols — 10 —	.....
— amònic % ázoe	42'50
Clorur potassa % equivalent a % per 100 potassa pura	25'57
Sulfat potassa % equivalenta % per 1000 potassa pura	29'57
Superfosfat cals mineral % per 100 àcid fosfòric soluble	6'35
Superfosfa cals mineral % per 100 àcid fosfòric soluble	7'10
Super osiat cals mineral % per 100 àcid fosfòric soluble	8'25
Superfos a cal òssos % per 100	11'00
Escories Thomas % per 100 àcid fosfòric soluble	8'50
Kainita % per 100 potassa pura	8'50
Sulfat coure % puresa	63'30
Sofre en sacs de 40 kilos; el sac	7'50
— — — 20 — —	2'15
— flor en sacs de 50 kilos; el sac	17'00

Productes enològics (marca Enol)

Informació de la casa KEGELS I VILA, Rambla de Catalunya, 32.—Barcelona

30 de maig

	Per 100 ks. bulto d'origen	Detall el kilo
Acid citric (caixes de 50 k.)	540	5'80
Acid sulfurós anhidre	....	2'50
Cilindre de 10 k	....	2'20
— de 25 k	....	2'10
— de 50 k	....	2'
— de 100 k	...	4'
Acid tartàric (caixa 100 k.)	350	5'
Amiant pols per a filtre	400	1'50
Carbó decolorant pasta	100	2'50
Carbonat de potassa químicament pur	200	3'
Celulosa per a filtre	275	2'50
Clarificant per a ví negre	175	2'50
— per a ví blanc	200	40'
Cola de Russia Salianski	...	12'
— de Xina fideus	...	2'
Filtrolina	150	2'
Fosfat amònic	170	0'80
— bicálcic	70	5'
Gelatina fina «plata»	450	1'60
— plaques «medalla d'or»	145	1'75
Metabisulfit de potassa pur	120	2'25
Oenosocola Coignet	200	8'
Tintne extra a l'èter	750	7'
— — alcohol	650	7'50
— — en agulles	675	

Successos

ELS DISPENSARIS

Han sigut aussiliats als dispensaris:

Un carregador del port que treballant al carbó ne rebé un troç a la cara i's feu una contusió.

Una noia de 6 anys, veína del carrer de Sant Geroni, que's feu cremades a la cara i pit amb una olla d'aigua bullenta.

Un dependent taberner mossegat al braç esquerra per un cavall, a la mateixa plaça.

Una dòna que viu rellogada al carrer den Maspons i tingué qüestions amb l'estadanta, arreplegant una pila de cops.

Un noi de 13 anys que fent cops de pedres amb altres a la carretera de Sarrià resultà contús a un braç.

Un obrer d'una fábrica de blondes del carrer de les Carretes que's ferí el braç esquerra amb un punxó.

Un altre carregador del port ferit a la cama per haver-li caigut una braga a bordo del «Balmes».

Un minyò de 18 anyys apaliçat a cops de canya per un amic en baralles al carrer den Balari.

Un home de 29 anys, greument lesionat a la mà esquerra per mossegada d'un cavall a la plaça Comercial.

Dos lampistes que treballaven al carrer de Santa Clara i reberen cremades a la cara per explosió d'un soldador.

INFORMACIO DE BARCELONA

Per R. O. del ministre de Gracia i Justicia, senyor Barroso, ha sigut nomenat arxiver general de protocols del districte notarial de Barcelona al degá del Col-legi don Ricard Permanyer i Ayats.

—CAMISERIA SANS, BOQUERIA, 32. Especialitat en camises a mida.

Avui i demá tindrá lloc l'elecció per a la renovació de cárrecs de la Junta de Govern del Col-legi d'Advocats.

Un nombrós grupu de col-legiats ha presentat la següent candidatura per als cárrecs vagants: diputat segón, don Josep Roig i Bergadá; diputat quart, don Joaquim Lluhí i Rissech; tresorer, don Narcís Plá i Deniel.

Contra aquesta candidatura que per la seva neutralitat i pels prestigis sólids de tots els que l'integren, s'ha guanyat les simpatíes de la majoría dels col-legiats, alguns elements, portats de l'afany d'acaparament han presentat una altra que's diferencia de l'esmentada en sustituir el nom del senyor Lluhí, pel del senyor González Vilart, orador forense a l'«ancien regime...» peró fanátic espanyolista i reccionari.

No cal dir que les simpatíes de tots els elements sans del Col-legi están per la primera candidatura, la qual indubtablement sortirá triomfant.

Ha marxat a Madrid la delegació del Comité Executiu de l'Exposició Internacional Eléctrica per a visitar al govern la setmana vinent. Formen la Comissió els senyors Joan Pic, Salvador Ferrer, Josep Torrents, Sinforós Prieto, Maurici Grisau, Jesús Ponseti, Josep Clavell, i el secretari general don Esteve Batlle Ametlló. Segons darreres noticies de Madrid, els comissionats serán rebuts pel President del Consell i el ministre d'Estat a principis de setmana, i els demés ministres en dies successius. Els citats senyors s'hostatjarán en el Palace Hotel de Madrid.

Don Joan Eugenio Morant ens comunica en un atent B. L. M. que ha prés possessió del cárrec de Representant-Quefe de la sucursal a Barcelona de la Societat d'Autors Espanyols.

En la darrera sessió de la Junta del Port, presidida accidentalment per don Josep Gassó i Martí, foren aprovats els comptes corresponents al finit mes de maig.

Entre'ls diversos assumptes tractats en la mateixa, hi figuren els següents:

Suscripció en pública subasta de 2,000 obligaciones de l'Empréstit de 20.000,000 de pessetes, per lo que está autoritzada dita Junta, que van col-locant-se a mida del desenrotllo de les obres, senyalant-se el día 10 del vinent mes de juny per a la presentació de proposicions i el següent per a la seva pública obertura, podent-se recullir els títols que resultin adjudicats fins el 5 de juliol vinent.

Concurs públic per a la transformació de 10 grúes hidráuliques en eléctriques, senyalant-se fins el día primer del próxim mes d'agost, a les 11, per la presentació de proposicions, que serán obertes a dita hora davant de Notari.

Reials ordres, fetxes 30 del passat mes i 13 del present, aprovant, respectivament, els projectes de distribució provisional dels molls Nou, Espanya i Barcelona, dotantlos de víes férries, grúes, enllumenat, tinglados i demés, per a satisfer sentides necessitats comercials. Aquestes obres están pressupostades en 1.651,203 pessetes.

Han estat a Barcelona uns deixebles de l'Escola Superior de Guerra, els quals acompanyats del senyor Comas i Solà, han visitat l'Observatori Fabra, l'Urania i altres establiments científics.

A l'Ateneu «Democracia» (carrer d'Aragó, 135, entre Urgell i Borrell), s'hi celebrará avui, primer de juny, a les deu de la vetlla, un gran ball amb orquestra.

Amb tal motiu la Junta Directiva de l'Ateneu i la Comissió d'esbarjo, es complauen en convidar als correligionaris dels Centres del partit.

Avui, diumenge, a les onze, donará la seva anunciada conferencia pública en Joan Civit, metge director de l'ambulancia tercera de la Creu Roja, en el seu lloc social, Orten, 6. Versará sobre «Diferents medis de transport de lesionats a travers dels temps».

Es un tema d'utilitat pràctica per a tothom, en general, i molt particularment pels socis portadors de lliteres de la benéfica institució.

—¿Tiene usted buena nariz
querido don Ermeguncio?
Pues lea usted el anuncio
«UNA FAMILIA FELIZ».

L'Esbart Català de Dançaires, dirigit per l'Aureli Capmany, pendrá part en la festa anyal «L'Aplec de la Sardana», que ha de tenir lloc a Vallvidrera el diumenge, 8 de juny, ballant els següents ballets populars:

«Contrapás» (Pallars), «Dança» (Castelltersol), «Ball de les Gitanes» (Panadés.

En el gran solò de la Cambra de Comerç, s'hi va solemnitzar abans d'ahir a la nit, amb un banquet íntim, l'acte d'entregar al comte de Lavern l'artística placa amb que'ls membres, vocals cooperadors i consellers de la Cambra i alguns dels senyors que varen pertenéixer a la Junta Directiva d'aquella Corporació, mentres en fou president el senyor Maristany, han volgut perpetuar el record d'haver-se'l nomenat president Honorari de la mateixa.

Degut a l'increment en la temperatura que s'ha notat aquests darrers dies, l'establiment de banys «Sant Sebastià» té ja disposat una part del mateix, així com la secció de café i restaurant.

Organitzat per diversas entitats musicals i alguns particulars s'está preparant una festa d'honor endreçada an en Joaquim Pena pel meritíssim treball de difusió i educació musical portat a cap per ell.

Entre'ls organitzadors hi figuren: l'Orfeó Barcelonés, l'Associació Wagneriana, l'Orfeó Català, l'Ateneu Barcelonés, l'Associació Musical de Barcelona, el Sindicat Musical de Catalunya, l'Associació de Música da Camera, i els senyors Prat de la Riba, Francesc Cambó, Joan Raventós, Pere Corominas, Josep M. Roca, Lluís Millet, Enric Granados, Josep M. Pascual, Obaguer Junyent, J. Lamote de Grignon, Enric Morera, D. Mas i Serracant, Agustí Pereña, i moltes altres personalitats conegudes en el món de les arts i la política.

Necessitant-se realitzar algunes reformes en el local de l'Observatori Fabra, destinat a contenir els aparells sísmics i la nova instalació d'alguns d'aquests més perfeccionats, la Reial Academia de Ciences i Arts sospèn per algún temps, que procurará sigui lo més curt possible, la publicació de les observacions sismològiques.

Amb motiu de solemnitzar el darrer dia de classe del present curs, de les que sosté la Societat Econòmica Arabista, la Secció Excursionista de la susdita Societat ha organitzat una excursió als encontorns de Vallvidrera, a la qual se convida especialment, als socis i les seves families.

Els excursionistes, que tindràn de portar-se'l dinar, se reuniràn a tres quarts de cinc en l'estació del ferrocarril de Sarrià.

El Comitè Suprem de la Federació Femenina contra la Tuberculosi ha rebut de l'alcalde de Barcelona la quantitat de 50 pessetes amb destí al tercer concurs de nens pobres. El Comitè ha acordat que la susdita quantitat constitueixi els premis adjudicats a les nenes Aguada i María Farnés, Agna Latorre, Mercè Albareda, Rosa Mengual i Consol Jardí.

El director gerent dels tramvíes de Barcelona, senyor Foronda, ha concedit passatge gratis per als nens premiats i per als orfeonistes que pendràn part en la festa que ha de celebrar-se avui en el Parc Güell.

El Comitè ha rebut també altres quantitats.

Informació de Catalunya

Torelló

LA BONA GENT. — Fou un acte en extrem ridícol i sense solta el realitzat pels nostres carlins el diumenge passat. Allò no era una manifestació, allò, per als seus organitzadors era allistar-se per a anar a assassinar. Ja els havíem vist fer actes, aplecs i coses per l'estil, per a fer gala dels seus instints bèlics, peró que arribessin a l'extrem de demostrar la seva incultura com ho feren el diumenge passat, això encara no ho havíem vist mai.

Aquí tenim la sòrt de que tots els qui no pensem com ells, som tolerants, que ningú fa cas de les seves intemperancies i provocacions, peró malgrat això seguitixen per aquest camí i les autoritats no hi posessin remei fent compendre a qui ho mereixi que és essencial en tota colectivitat el respecte mutu i l'amor als demés ciutadans, podría venir dia que fóra de do'dre per part de tots.

Això de fer un pregó anunciant sardanes a la Font Santa i trobar-se amb que un... diem-ne desequilibrat ha reunit una colla de criatures, els hi ha fet posar una boina i algún altre ornament extrany i allí al davant d'un estol de senyoretes que hi acudiren atretes per l'aire de festa engegar'ls-hi un discurs de tons destemplats i grollers i després al vespre entrar al poble a tocs de corneta com aquell que ja està, al punt per a matar lliberals, això, com diem, no pot anar.

Ja sabem que'ls seus principals capitostos, que'ls senyors de la Junta del Centre que tenen format, diràn que ells no hi anaven, que no foren ells els organitzadors, peró això no seràn més que excuses, perquè si no hi haguessin estat conformes, no haurían servit el seu local per a coronament de la festa, per a acabar la solemne pallassada, més propia d'un poble del Rif que no d'un que vol passar per culte i civilitzat.

Nosaltres, com a demòcrates i republicans, som partidaris del dret de manifestar-se sigui qui sigui, peró som contraris de que una manifestació serveixi per a demostrar els mals instints que dominen a certa gent, ni tampoc per a convertir les festes ordinaries en diades carnavalesques. Es intolerable que ta exhibició de requetès inútils per a tota feina positiva. Aquests senyors que van tant sovint a resar i a encomanar-se a Deu haurien de pensar que'ls bons sentiments de que carcixen, són la més excelsa religió.

Ateneu Pi i Margall

DE LA BARCELONETA

Hores de visita al Dispensari Mèdic públic gratuit

Nas, gorja y orelles, a cárreg del doctor Francisco Moreu, tots els dilluns y dimecres, de 6 a 7 tarde.

Malalties de nois, a cárreg del doctor M. Roig y Roig, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 9 a 10 del matí.

Medicina general, a cárreg del doctor Lluís G. Nogués y Gurri, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 7 a 8 tarde.

Cirugía y malalties de la dóna, a cárreg del doctor J. Vicedo Bonmatí, tots els dimars, dijous y dissabtes, de 6 a 7 tarde.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

PER TELEFON I TELEGRAF

Madrid 31, de 12 matí a 9 nit

De Belles Arts

El ministre d'Instrucció pública ha rebut una comissió de catedrátics de la Escoles d'Arts i Oficis i Belles Arts, a la que acompanyaven els diputats senyors Giner de los Rios, Morote (don Josep), Sala (don Alfons), i Valenzuela, i el senador senyor Rahola.

Han tractat en l'entrevista dels justos anhels d'aquell professorat, al qual ha ofert el ministre els seu més decidit apoiament.

Obres

S'han ordenat per la Direcció d'Obres públiques a la divisió hidráulica de l'Ebre els estudis per a la construcció d'un pantá a Horta (Tarragona) que pot regar els termes d'Horta, Arnés, Prat de Compte, Bot, Pinel, Gandesa i Corbera.

Igualment s'han ordenat els estudis ja definitius, de la solució proposada pels enginyers de la propia divisió, per al proveiment d'aigües de Batea, Pobla de Masaluca, Pinel i altres poblacions.

El senyor Quindelán, al districte del qual perteneixen Horta i Arnés, ha ofert el seu concurs per al a realització d'aquestes obres de tan vital importancia per a aquella comarca, una de les més castigades per la secada.

Presidencia

Per unanimitat ha sigut elegit president de la Reial Academia de Jurisprudencia el senyor García Prieto.

Solemnitat

S'ha celebrat a l'iglesia del Bonsuccés amb tota solemnitat la festa religiosa per a la commemoració de les bodes d'or de l'ordenació sacerdotal del bisbe de Sió, P. Cardona.

Ha oficiat de pontificat el bisbe de Sió, ajudat pels capellans de Palau.

En el pesbiterri hi havía col-locats dos sillons per als reis.

Hi han assistit el Nunci, l'arquebisbe electe de Burgos i el bisbe de Madrid-Alcalá.

La música de la capella del Palau ha interpretat la missa en «mi» menor d'Eslava.

L'infanta Isabel ha presenciat l'acte des de la tribuna alta.

D'Estat

L'ambaixador d'Espanya a Londrés ha telegrafiat al ministre d'Estat participant que Mr. Grey va anunciar ahir en el Parlament l'anexió del Congo per Bélgica, expressant-se en termes de gran elogi per al rei Albert i el seu Govern.

—La recepció diplomática celebrada en el ministeri d'Estat ha sigut de les més concorregudes.

—Segons ha manifestat el ministre del Japó, la salut del Mikado és excel-lent

—Segons comunica l'alt comissari, a la zona espanyola al Marroc, ahir se presentaren per a rendir acatament al jalifa els representants de varies kábiles.

Ossos

Una parella de guardes de seguretat ha detingut al carrer de la Ballesta a una dona que anava a llançar a la boca d'una clavaguera un bulto, del qual s'han apoderat els guardes.

Al regonéixe'l han observar que contenía óssos que semblen humans.

Ha dit la dona que se li havía acostat un home encarregant-li recullís un bulto que hi havía al carrer i el tirés a la clavaguera, i al cumplir l'encárrec, ha sigut detinguda pels guardes.

Se sospita que pugui ser una broma d'un estudiant de Medecina.

Un altre

Varis tipógrafs han visitat aquesta tarde alguns periódics, denunciant que'l dia 24 del mes passat va desaparéixer de casa seva el company Primo Acero, i que fins a la data s'ignora el seu parader.

Els enginyers

Les forces d'enginyers han celebrat el Sant del seu patró Sant Ferrán.

En els quarters hi ha hagut carreres de sacs, cinematógraf i altres diversions per a la tropa.

S'han repartit entre'ls soldats cartilles de l'Institut de Previsió entregades pel general Marvá.

També s'ha obsequiat a la tropa amb un ranxo extraordinari.

Els quefes i oficials de l'arma s'han reunit en banquet en el Palace Hotel.

Besada

L'ex-ministre conservador senyor González Besada se proposava efectuar un viatge professional à Pamplona, peró avisat a Sigüenza del plantejament de la qüestió de confiança pel comte de Romanones, va resoldre tornar en el primer tren i anit va arribar a Madrid.

Era esperat a l'estació per alguns amics íntims que l'han informat detalladament de la qüestió política.

El senyor Besada, contra lo que s'ha dit, no fou saludat a l'estació, abans d'empendre el viatge, pel senyor Alba.

Aquest, d'haver vist al senyor Besada, l'hauría informat del propósit que tenía el comte de Romanones, per a evitar-li la sortida de Madrid.

Amb qui va parlar el ministre de la Governació va ser amb el senyor Bugallal, el qual va telegrafiar immediatament a en Besada explicant-li lo que passava.

Després li telegrafiaren també en Dato i altres persones.

Anit se deia que immediatament d'haver arribat el senyor Besada a Madrid havía anat al domicili del senyor Dato.

Ambdós personatges conservadors viuen molt aprop, peró anit no's vegeren; se limitaren a canviar algunes paraules per teléfon.

L'entrevista esperada entre ambdós senyors se celebrará abans de que'l senyor Dato vagi a Palau.

«La Gaceta»

La «Gaceta» publica:

Decrets d'Hisenda, ja tramesos, i algunes altres disposicions d'escás interés.

Contra un ex-governador

Bilbao. — Ahir, a la nit, l'Ajuntament se va reunir en sessió secreta i va acordar que'l seu advocat a Madrid presenti, en nom del municipi, un escrit al Tribunal Suprem, sol-licitant el processament de don Manuel Novella, com responsable de la catástrofe del Circ de l'Avenida, per haver autoritzat l'obertura d'aquest cine en la data que's va cremar, essent governador de Bilbao l'esmentat senyor.

Aniversari

Els infants Isabel i Ferrán han estat al Palau, felicitant als reis amb cotiu del setè aniversari de ses noces.

—Com tots els anys, avui s'ha cobert de flors el monument del carrer Major aixecat a la memoria de les víctimes de l'atentat comés per en Morral.

Entre'ls molts poms i cistells de flors n'hi ha molts enviats pels reis i infants.

Ha sigut molt nombrós el públic que ha desfilat per davant del monument.

Continuarà?

Es unánim la creença de que'l rei ratificará avui o demá la seva confiança al comte de Romanones.

En aquest cas és segur que les Corts renuaràn les seves tasques el dilluns.

No obstant, el Govern se presentará a les Cambres tal com está constituit.

Al començar la sessió del Congrés el comte explicará les raons que va tenir per a plantejar la qüestió de confiança a la Corona sense esperar que acabés el debat polític.

El discurs del senyor Maura creava una situació constitucional de tal gravetat i trascendencia que'l resóldre-la no admitía espera.

Tal vegada també immediatament s'entrará de plé en el debat polític, tractant-se, en primer terme, de la situació del partit conservador, això és, si es fa o no solidari del discurs del senyor Maura.

Parla en Romanones

Al rebre avui el president del Consell als periodistes els ha manifestat que suposava que a la una de la tarde haurien acabat les consultes que'l rei se proposava fer avui i que demá seguirá consultant a altres personatges polítics, tals com els senyors García Prieto, Azcárraga, Pidal, etc.

Això ho deia el comte de Romanones sense assegurar-ho en absolut, perque també ahir creia que hi hauría varies consultes i no's realitzá més que la del senyor Maura.

Advertit el president de l'unanimitat amb que s'apreciava la conveniencia de que continui en el poder el partit lliberal, ha dit:

—No ho desitjo, peró aixís ho espero; me refereixo a l'unanimitat.

Referint-se als judicis que's fan sobre la oportunitat o inoportunitat d'haver plantejat ahir la crisi, s'expressava aquest matí el comte en els següents termes:

—Com sigui que'l Parlament, d'una o d'altra manera ha de funcionar, tindré ocasió d'explicar les coses.

El moment en que la crisi deu plantejar-se sols potapreciar-ho el president del Consell de ministres, perque és el que coneix les circumstancies exactes en que'ls successos se desenrotllen i posseeix els necessaris elements de judici per a procedir.

Havía jo d'esperar que hagués acabat el debat político per a presentar la qüestió de confiança?; doncs a això contesto que's tracta d'un plet entre'ls partits lliberal i conservador, i és molt possible que l'intervención en ell d'altres elements hagués agravat el conflicte.

Apart de que, els mateixos que'm censuren per la precipitació amb que el seu judici he procedit, serien els mateixos que m'haurien censurat durament, si després d'un discurs com el del senyor Maura hagués jo anat al dia següent a veure al rei a donar-li compte de la sessió del Congrés, com si's tractés d'un incident corrent.

Qué s'hauría dit? Que jo desitjava continuar aferrat al poder; que ni ádhuc un discurs com el del senyor Maura me commovía, això segurament m'ho haurien dit en la primera sessió.

—Jo no dic això, ni sé lo que va a succeir; és molt aventurat referir-se a lo que ocorrerá després de la crisi; lo que sí puc dir-los és que vull que les coses quedin com deuen quedar, o anar-me'n.

Estic segur de que en el meu cas ningú hauría procedit d'altra manera, i la prova está en que tots els ministres i les personalitats del partit a qui he consultat, están conformes en que no m'he anticipat al presentar al rei la dimissió del Govern.

Ja sé que dirán que tot això és una habilitat per a descansar uns quants dies, peró qué hi farem!

Prefereixo que diguin que és una habilitat que una sorpresa.

Es un absurde pensar que jo persegueixo exclusions del partit conservador.

Qué aniría jo guanyant amb això?

Com impressió més que com noticia ha manifestat el comte la creencia de que demá quedará resolta la crisi.

—Fora curiós—ha dit un corresponsal—conéixer la carta que'l senyor Maura va dirigir al senyor Canalejas l'estiu de 1912!

—Jo la vaig llegir—ha contestat el comte—i és lo mateix que va dir abans d'ahir en el Congrés.

En la carta manifestava que no podía rebre el poder de mans dels lliberals.

En el senyor Maura—ha afegit el quefe del Govern—hi ha la ventatja de que diu les coses molt clares, i per conseqüent se l'entén bé i sab un a qué atenir-se.

Ha acabat dient que demá, per lo excepcional de les circumstancies, no s'ausentará de Madrid, trencant la costum de passar els diumenges al camp.

Les consultes

El jalifa Montero

L'espectació que regna amb motiu de la crisi ha dut a Palau nombrosos periodistes.

El primer dels polítics que aná a Palau fou el comte de Romanones, permaneixent des de les deu a les onze a la cambra regia. A la sortida ha manifestat que a les dues acabarien les consultes i so's podrien anar els presidents de les Cambres i el marqués de Pidal i en Dato, resolvent-se la crisi per tot el dia de demá.

—Peró no tinguin por—ha afegit—; perque no passará res.

I les Corts, quan s'obren?

—Lo mateix poden obrir-se el dilluns, que dintre d'uns dies, que dintre d'uns mesos.

—Tornará vostè avui aquí?

—No; fins demá.

A les 11'35 arribaren a Palau els senyors Villanueva, marqués de Pidal i Montero Rios, els quals no han dit res a l'entrada.

Sols el senyor Montero Rios, interrogat per un periodista, ha manifestat lo següent:

—Vol vosté que li digui abans lo que vaig a dir al rei?—¡ i entrá en l'ascensor.

A les 12 ha arribat el senyor Dato qui ha dit que trobant-se a casa del senyor Maura ha rebut l'avís telefónic i ha vingut escapat.

Les visites han començat després de rebre'l rei en audiencia i despedir al ministre de Xile i la seva esposa.

Ha sigut rebut el primer el senyor Montero Rios.

Al sortir ha dit que havía manifestat al rei que devien continuar els lliberals, ja que'ls conservadors no's troben en condicions i no creia que pogués cridar-se als republicans.

En Villanueva

A les 12'30 ha sortit de Palau el president del Congrés, senyor Villanueva, dient, a requiriments dels periodistes, lo següent:

—Poden vostés deduir la meva actitut de l'últim discurs que vaig pronunciar en el Congrés, que si fou de gracies, no vaig deixar d'apuntar les meves relacions i afinitats polítiques amb el president del Consell. De manera que ja ho saben vostés; estic absolutamet identificat amb el comte de Romanones.

—I quán s'obriràn les Corts?

—Ah! Això no ho sé jo, peró suposo que aviat. Cumplidor com saben vostés que soc del meu dever, a dos quarts de quatre de la tarde estaré avui al meu despatx del Congrés i allí esperaré ordres.

En Dato

L'últim que ha abandonat la regia estada ha estat el senyor Dato. Eren dos quarts de dues. Com que les seves manifestacions podien ser les més interessants els periodistes l'hem rodejat, bloquejant-lo a preguntes a les que ha contestat lo següent:

—He dit a S. M. el rei que, considerant que les majorías d'ambdues Cambres están perfectament unides, no hi ha per qué arribar a un canvi político.

La qüestió parlamentaria se té de resoldre en el sí del Parlament.

—I respecte a la situació del partit conservador amb motiu del discurs del senyor Maura, origen d'aquesta crisi? Hi ha dissensions?

El senyor Dato ho ha negat, afegint que sobre això ni sisquera l'havía preguntat el rei, i per lo tant no podía parlar-ne; peró entene que'l discurs del senyor Maura ha sigut mal interpetat.

—Intervendrá vosté en el debat político?

—No penso en això.

—I algún personatge del partit, hi intervindrá?

—No ho crec.

Per últim, quan pujava a l'automóbil li hem preguntat si havía conferenciat amb el senyor Besada.

—No. Sols he parlat amb el senyor Maura, com he dit a vostés a l'entrada.

En Pidal

A les 12'45 ha sortit el marqués de Pidal del regi hostatge.

Ha estat ampli en sa referencia, dient:

—Ja saben vostés que estic identificat amb el partit conservador.

No hi ha que exagerar lo dit pel senyor Maura, car crec que no han sigut interpretades amb tota fidelitat les seves paraules. No'ns trobem ni molt menys en la mateixa situació de 1909, i el senyor Maura no ha ha fet amb els lliberals lo que aquests feren allavors amb ell, car ni s'ha negat a votar les lleis presentades pe's lliberals ni a coadjuvar en la tasca del Govern.

Recorda lo ocorregut amb en Cánovas del Castillo, el qual desitjava que's formés un partit lliberal fort i deia que, si la política favorable als republicans era per atmaure'ls de debó, hi accediría gustós, peró si era por a conviure, seguint aquests en son camp, no podía consentir-se, ja que era una política de resultats funests. I això és lo que ve succeint.

Respecte al procediment que deu seguir-se no creu que hi hagi dificultats, perque no considera irreductibles els uns ni els altres.

Creu que ambdós partits deuen restablir les degudes relacions, sense necessitat de rectificar les seves respectives polítiques, poguent-se arribar, en virtut d'actes, a restablir l'imprescindible normalitat en ambdós partits.

Insisteix en que'l discurs del senyor Maura no s'ha interpretat amb fidelitat.

Don Alfons

Aquesta tarde no rebrá el rei a cap prohom político.

A les quatre de la tarde ha marxat al tir de colom de la Casa de Camp, a ont passará lo restant de la tarde.

Weyler

El general Weyler, segons telegrafien de Saragoça al passar ahir per aquella capital va manifestar que la crisi devía venir fa molt temps, peró els assumptes del Catecismo i la presidencia del Congrés han precipitat la caiguda del comte de Romanones.

Va afegir que está cansat de desempenyar la Capitanía general de Catalunya i desitja descansar.

Les declaracions del general Weyler han causat malíssim efecte en el Govern.

La Cierva i Besada

Avui ha tornat a Madrid el senyor La La Cierva, de retorn de Pamplona, una mica molestat perque'l senyor Besada, al telegrafiar des de Casetas al president de l'Audiencia d'aquella capital, pregant-li que sospengués la vista en la que ambdós homes públics havien de pendre part, no's va dirigir al senyor La Cierva, per lo que suposa que ha faltat a un elemental dever de cortesía.

Sospensió

S'ha sospés fins al dilluns, per raó de les circumstancies polítiques, la presentació de credencials al rei pel ministre de Colombia que estava acordada per avui.

De la Mancomunitat

En els rotllos de senadors no parlava tant aquesta tarde de la solució de la crisi —perque's donava com descartada la continuació del comte de Romanones—com de lo que resultará del debat del projecte de Mancomunitats.

El senyor Groizard, parlant amb alguns amics, deia que si el quefe del Govern, com ha pomés, declara obligatori per a la majoría el voatr en pró del projecte, peró al mateix temps deixa en llibertat d'acció a aquells prohoms del partit que haguessin comprométs la seva paraula per conviccions propies, en altre sentit, sería bastant difícil que'l projecte seguís endavant, perque, tant ell com el president de la Cambra, entenen que no deu aprovar-se el referit projecte, per no ser programa del partit lliberal i creure'l contrari a l'integritat de la patria.

Impressió del día

Encara que rés pot aventurar-se, puix continúen les consultes del rei sobre la solució de la crisi, comença a veure's la provabilitat de que continúi en el poder l'actual Gabinet, puix el senyor García Prieto no acceptará el Poder sense el decret de disolució de Corts, que no se li donará, i com es presum que'ls senyors Montero Rios i Villanueva, a l'esser consultats pel rei exposarán sa opinió de que deu seguir en el Poder el comte de Romanones fins a l'acabament del debat polític, d'aquí ve la creença de que la propera setmana se renuaràn les sessions de Corts amb l'actual Govern encara que's produeixi una nova crisi en un plaç próxim, motivada per divergencies de la majoría.

El comte de Romanones no creu en la divisió de la majoría, creient segura la seva llealtat a ell, exceptuant comptats descontents que a son judici no tenen opinió en el partit.

En quant als conservadors, ni tant sols els que timidament discrepen del criteri del senyor Maura, no s'atreveixen a desvirtuar ses rotundes declaracions i a censurar públicament ses arrogancies.

Segons els conspicus, el senyor Dato no s'atrevirá mai a discrepar públicament del criteri del senyor Maura prestant el concurs dels seus amics a l'obra política del comte de Romanones.

El marqués de Pidal es mostrará d'acord amb el senyor Maura i lo mateix farà'l general Azcárraga, si és consultat.

Per totes aquestes raons, l'impressió dels conspicus a mígdia robusteix la creença de que'l comte de Romanones continuará en el poder, tenint obert el Parlament mentres ho consentin les circumstancies i sts propies forces, que de segur no será per molts dies.

Aquesta era l'impressió al migdia, encara que podrien canviar les coses després.

Informació de l'estranger

Eleccions provincials

París. — En el Consell celebrat avui al Elisseu s'ha acordat fixar la data del 27 de juliol per a les eleccions de renovació dels Consells generals.

Aprovació

París. — El Senat ha aprovat el dictamen recomanant sotmetre a un arbitratge les reclamacions formulades per Anglaterra, França i Alemanya sobre'ls danys experimentats pels súbdits de les susdites nacions durant la darrera revolució.

Per la pau

París. — Els periódics d'aquesta capital comenten la fírma del tractat de pau entre Turquia i els Estats balkánics, i assenyalen l'alçans que té el fet.

Espionatge

París. — Diuen de Viena que a conseqüencia del suicidi del coronel Redl, han sigut detinguts acusats d'espionatge 30 individus, alguns d'alta significació social i política.

Dos assassinats

París. — Han sigut assassinats dos espanyols, un a la carretera de Tánger i l'altre prop del riu Martín.

L'últim estava empleat a casa del canciller del consolat espanyol.

Vaga

París. — S'ha declarat la vaga general de fogainers de les companyíes de navigació nacionals.

Están completament paralitzats els serveis de cabotatge.

DARRERA HORA

Madrid 1, de 1 a 3 matinada

Mes de la crisi

Es opinió unànim que seguirà en la presidencia del Govern el comte de Romanones. També s'assegura que'l dilluns o el dimarts a més tardar, es reniuaràn les sessions de Corts.

Els íntims den Dato afirmen que aquest ha manifestat que si durant la continuació del debat les oposicions pretengue sin fer parlar a la minoría conservadora, veuríen com aquesta respón unànimament al sentir den Maura.

El senyor Villanueva continúa essent visitadíssim. Persisteix en la creença de que'l dilluns seguiràn les sessions en el Senat i Congrès.

Els conservadors, com obeint a una consigna, deien que s'havía interpretat capciosament el discurs den Maura.

El senyor Besada es mostra reservadíssim en la qüestió de la crisi. Ha confirmat que conferenciá amb en Dato, abans de que aquest anés a palau. Es reserva lo que tractaren en l'entrevista; emprò es diu que en Besada opina que la crisi deu resoldre's continuant en Romanones, per a que tothom torni desseguit a les Corts ont s'ha de plantejar el debat que vingui a aclarir la situació política.

Aquesta tarde han conferenciat el mateix ministre i el senyor Gasset, mostrant-se també reservadíssims, encara que's sospita que'l darrer dulta l'encàrrec de conéixer l'actitut den Besada.

El comte de Romanones ha romás tota la tarde en el seu domicili. Al conéixer el resultat de les consultes d'avui s'ha afermat en lo que ha dit respecte a l'oportunitat del plantejament de la crisi.

A darrera hora de la tarde es parlava en el Congrés de la possibilitat de que en Romanones es presenti a les Corts amb un Gabinet modificat.

En Lerroux ha insistit vora en Villanueva per a que se li reservi la paraula el primer dia de sessió en el Congrés, per a contestar a en Maura.

«La Tribuna» afirma que'l fonament de aquesta crisi está en la conjura tramada entre en Besada i en Dato, Romanones i el trust, contra en Maura. Els conservadors afirmen que cap maniobra servirá per a dividir-los.

En Sancho Alegre

El regicida Sanxo Alegre ha enviat una carta al director de «La Tribuna», desmentint que ell intervingués per a res en la revolució de México. Afegeix que no ha estat mai en aquella República.

S'assegura que la causa del regicida es veurá del 25 al 27 de juny.

El Nunci

El Nunci ha visitat al senyor Navarro Reverter per a participar-li que'l Vaticá ha aprovat l'impost sobre béns eclesiástics.

El crim rocambolesc

Durant tot el día s'ha observat inusitat moviment en el jutjat militar. S'ha fixat la gent que'l secretari del jutjat es dirigía al quarter de la guarda civil ont requerí dues seccions de la mateixa.

A pesar de la reserva observada, s'ha averiguat que's preparava en l'Escola de Guerra la reconstitució del crim. S'ignora a l'hora en que's portará a cap aquesta dil-ligencia, encara que's suposa que's verificará aquesta nit.

S'han adoptat precaucions a fi d'evitar l'aglomeració de gent, la qual al llegir la nova en els diaris de la tarde, ha acudit a les presons militars, a la de dónes i a l'Escola de Guerra.

Davant del jutjat militar ha declarat la filla den Sánchez, Maneleta. El jutge creu que la declaració és sincera. Considera que la noia és altra víctima del capitá. Commogut l'ha feta recloir en un convent.

Plassa de Barcelona

COTONS

Informació del CENTRO ALGODONERO DE BARCELONA

LIVERPOOL, 31 de maig

	Anterior	Avui			
	Tanca	Obre	1.ª	2.ª	Tanca
Disponible	6'61	....	....	6'61	....
Abril-Maig	6'38	....	....	....	N.
Maig-Juny	6'33	6'38	6'38	6'33	6'37
Juny-Juliol	6'31	....	....	....	6'32
Juliol-Agost	6'32	6'32	6'32	6'32	6'31
Agost-Setembre	6'22	6'23	....	....	6'22
Setembre-Octubre	6'11	....	....	....	6'11
Octubre-Novembre	6'05	6'05	6'06	6'05	6'05
Novembre-Desembre	6'02	....	....	....	6'01
Desembre-Janer	6'01	....	....	....	6'00
Janer-Febrer	6'01	6'01	6'01	6'00	6'00
Febrer-Mars	6'02	....	....	....	6'01
Mars-Abril	6'03	....	....	....	6'0

Els ***vòmits, coragre, ardors, inapetencies pesadesa, bilis y dolors de l'estòmac, cintura y esquena, etcètera,*** desapareixen al següent dia de usar el

ESTOMAGO ARTIFICIAL

De venda a totes les farmacies y Drogueries

Desapareixen en tres dies les ***dispepsies, gastralgies y catarros gástrics,*** com ho certifiquen milers de curats. Refuseu com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya, **J. Uriach y C.ª-Barcelona**

Magatzems JORBA

BARCELONA: Call, números 13 i 15
MANRESA: Born i Sant Domingo

ESTIU DE 1913

Novetats per a Senyora i Senyor en Llaneria, Sederia, Panyeria, Fantasies cotó, Drils, etc.

Sastreria per a Senyores, Senyors i nens. Confecció esmerada

Camiseria i roba blanca, Bruses, Faldilles, Bates, Matinés, Guardapols

Especialitat en camises a mida

PREU FIXO

Nostres magatzems venen tots els articles de la millor calitat i en excel-lents condicions de preu

Companyía Barcelonesa d'Electricitat

Direcció i Oficines:

Plaça de Catalunya, 2

Totes les Seccions han quedat definitivament instal-lades en l'edifici indicat.

CLINICA ARBÓ DENTAL

Fundada en 1900

Consulta 8 matí a 8 nit
Festius de 9 a 12

DENTISTA DE 1.ª CATEGORÍA o sigui dels que paguen mes contribució de Barcelona. Aixis o ha reconegut l'Il-lustre Sindicatura del Gremi.

DENTADURES - PONTS EN OR - DENTS CARAGOL - ORIFICACIONS - CORONES OR - ETC.

Demani's nota de preus, que s'entregarà de franc, doncs es l'UNICA clínica que té tarifa fixa.

10 - PELAI - 10

Torns y eines de precisió

pera mecànica y rellotgería

Torns pera aficionats

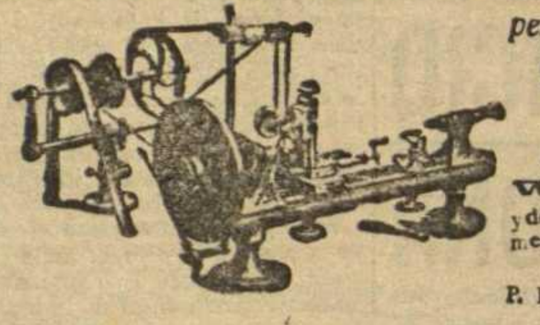

REPRESENTANT dels torns y útils de precisió **Wolf, Jhan & C.ª** y de les acreditades mes suissses marca *Matthey*

Francisco Layret
P. MADOZ, NÚM. 1, PRINCIPAL

Agencia Mundial LA RESERVA

Consultori privat dedicat especialment a assumptes, informacions, i encàrrecs secreto-particulars, vigilancia privada per experts ***DETECTIVES*** d'ambdós sexes. Cicerons, Casaments, Pesquices, Investigacions.

SECCIÓ JURÍDICA - ADMINISTRATIVA - COMERCIAL

Encarregada del cobrament de crèdits, repartiment de mostres, impressos, circulars. Escriptura de sobres. Gestió de compra-venda de finques i establiments. Recomanació de habitacions, cases de dispeses i particulars. Comisions i representacions.

Agents en les principals ciutats

Oficines: 57 - Fernando - 57, entressol. — Barcelona

MAL de CAP

NEURALGIES

i tota classe de ***DOLOR NIRVIÓS***

CALMA a l'acte i CURA amb tota seguretat amb les célebres

Tabletas KAMNOL

1 pta. estoig d'alumini amb 12 dosis, en totes les farmacies.—Detalls i prospectes

Farmacia Moratò: Passeig Sant Joan, 77. - BARCELONA

David Ferrer & Companyia - (S. en C.)

CALOR Moderns radiadors de vapor per gas.

FRED... Màquines frigorífiques y pera fer glas

FOC..... Bombes y material pera bombers.

AIGUA Instalacions pera aixecarne.

Passeig de Gracia, núm. 94 - Barcelona.

Màquines per a cosir ESCUDER

ULTIMS MODELS

Abonóm 50 pessetes de tota classe de màquina usada comprànt-ne una de nova

Especialitat en les compostures ben feles i económiques

: : Despatx: 34, Boquería 34 : :

LA PELL LA SANG

La medecina depurativa racional és un medicament qual importancia ningú ignora. No vull pas parlar, naturalment, dels fantastics medicaments que surten cada dia y que s'anuncien per propaganda més o menys falaguera: Aquests són més porillosos que utils.

Vull parlar d'una medecina séria, científica, tenint per resultat, no solament purgar la sang dels Humors (materies agres) dels Virus, que l'han invadida: sino també reconstituirla per dirho aixi, clarificarla, tornarli sa composició normal y posarla a cobert de tota corrupció ulterior.

En les malalties de la pell, per exemple, que's manifesten per

BOTONS, HUMORS, ECZEMES, FLORONCOS, BRIANS, SARPULLIDOS, ROJORS, PICORS, APOSTEMES, MALALTIES DE LA PELL DEL CAP, SUPURACIONS DEL NAS Y DE LES ORELLES

ont la sang infectada condueix a les diverses regións del organisme els virus morbosos que la euvenenen; ont la pell y les mucoses se cobreixen de *botons, rojors, úlceras,* el DEPURATIU RICHELET produeix un resultat casi repentí.

Ataca directament la causa y accesoriament els efectes de la malaltia. Baix sa acció el gèrmen se destrueix y, per consegüent, no hi ha que temer pas més les manifestacions que provingan de sa existencia.

Además, el subjecte que pateix Dermatosis (malalties de la pell) está previngut, per dirho aixi, per les manifestacions exteriors de que's troba amenassat de pertorbacions internes, lligades pel seu mateix origen a les que's produeixen en la superficie de la pell. Això és com una advertencia característica que és precís tenir present.

No es superflu dir que tal advertencia no és atesa en la majoria del casos, mentres que seria tant fàcil y momentani, per l'empleu del

TRACTAMENT RACIONAL DEPURATIU

desferse d'un cop, d'una incomoditat exterior desagradable y d'un mal interior molt temible. Una vegada acabat el tractament, la sang viciada no solament està purificada, sinó que està regenerada.

Además de la certesa de la curació, el DEPURATIU RICHELET encara ofereix ventatges precioses. Aquestes consisteixen ab la simplicitat del tractament que no exigeix ni descans, ni paralisació del treball.

Totes les persones que necessitin refrescar, purificar, clarificar la sang y despullarla dels humors que conté, han de fer ús d'aquest depuratiu, y així evitaran els gastos de medicaments y tractaments sense resultat que anuncien per tot arreu.

Tots els assaigs han tingut bon èxit, y no s'ha produit jamai una recaiguda després de la curació.

El preu del tractament és proporcionat a totes les condicions de la fortuna.

Hi ha també un tractament pera les criatures de 3 fins a 16 anys.

El senyor RICHELET acaba d'instalar dipòsits del sèu tractament a totes les farmacies y drogueries d'Espanya.

Un follet, en llengua castellana, tractant de les malalties de la pell, ha d'èsser remès *gratuitament* pels dipositaris a tothom que'l demani.

Pera obtenir també gratuitament aquest follet, basta dirigirse al senyor

L. RICHELET

13, RUE GAMBETT A, A SEDAN, (FRANSA)

BARCELONA. — *Srs. Vicens Ferrer y C.ª* Princesa, 1, farmacia y drogueria y la seva sucursal.—*Srs. Fills d'J. Vidal y Ribas.* Moncada, 21, farmacia y drogueria y les seves sucursals.—*Dr. Andreu.* Rambla de Catalunya, 66, farmacia. — *Srs. Uriach y C.ª*, Moncada, 20, drogueria.—*Srs. Riudor y Parés.* Porta de l'Angel, 14, drogueria.—*D. Josep Segalá Estalella,* Rambla de les Flors, 4, farmacia, (Centre de especifics. — *D. Antoni Serra,* farmacéutic.

Darrera PARAULA

en calçat de totes classes
Preus increibles
Carrer del Carme, número 36

El A. B. C. Hospital, 121

Màquines per a cosir, garantitzades
Des de 30 pessetes
Accessoris i reparacions

Lampisteria de M. ALSIOL

Lloguer de làmpares gas i electricitat —Vendes a plaços i al comptat.—Instalacions, reparacions PONENT, 42

Els nens pugen forts y resistents a totes les malalties si prenen l'aixarop de

Fosfat de cals gelatinós

CASADESÚS

del Dr. CUIXART, 2'50 ptes.

Arc del Teatre, 21.—BARCELONA

LA FAMA

Sastrería de M. Villanueva

Trajos a mida, de 40 a 100 ptes.
Trajos fets, » 25 a 40 »
Trajos de dril, » 12 a 35 »

6, Porta de l'Angel, 6

COLECCION POPULAR ILUSTRADA

UNA FAMILIA FELIS

La mare está contenta, perqué té cada **vuit dies** un periódic de modes que li dona patrons tallats y **regals mensuals** molt valiosos; la noia està joiosa, perque además del periódic de modes reb també setmanalment una entrega de novela fina, interessant y moral. Y el pare y el fill estan satisfets, perque cada vuit dies reben un quadern de Diccionari ilustrat y altre d'una magnífica Historia d'Espanya.

Doncs tot aixo, o sia el rebrer **quatre quaderns setmanals** (Diccionari, Historia, periódic de modes y Novela), amb dret als regals mensuals, li costa a la familia **dos rals al mes,** en les condicions que li direm si omplena vostè l'adjunt cupó y l'envia franquejat amb un quart de céntim a la

Societat General de Publicacions

Diputació, núm. 211.—BARCELONA

Al rebrer el cupó, la carta o la tarjeta postal que pugui vostè enviarnos, li remeterem **una mostra de franc** de nostres publicacions. Vostè les veu. Si li agraden, s'hi susciu. Y si no, tant amics.

Sr. Administrador de la Societat General de Publicacions

Serveixis vostè remètrem una mostra gratuita de les seves publicacions setmanals ***El Hogar y la Moda,*** Novissim Diccionari Enciclopèdic Ilustrat, Historia General d'Espanya, y Novela, que donen vostès per dos rals al mes.

(Nom de l'interessat) ____________________

Resident a ____________________ provincia ____________________

Xalets amoblats

I AMB SERVEI COMPLET, AL GRAN BALNEARI DE ESPLUGA DE FRANCOLI Estada delicio[illegible] (gran[illegible] mil o[illegible]es fet[illegible] en guany). S'en lloguen per temporades. N'hi ha de molts preus. Dirigirse carrer del Bruch, número 114, pral. Xanfrà Valencia. — De 5 a 9.

MARIN -- OPTIC

Gran assortit en gafes y lentes de cristall de roca de primera classe, a 6 PESSETES. Lentes d'aigua cristall insuperable. Preus reduits. Se serveixen amb exactitut y rapidesa els encàrregs dels senyors metges y oculistes. — Se garantisen els objectes.

ARCS, 3 (JUNT A LA PLASSA NOVA)

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors desde 3 per 100 anyal, en lletres, propietaris industrials i comerciants desde 1 1/2 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits i parts indivises, i sobre generes, pianos carruatges i tota garantía que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4 entressol.

Gramofons i discs

COMPRA, CANVI i LLOGUER
New - Phono. - Ample, 35, Barcelona.

DOLOR

reumàtic, inflamatori o nirviós. Se cura amb el tant acreditat

Duval

que amb tant felís éxit ven la ***Farmacia Martinez,*** carrer Robador, (cantonada al de Sant Rafel). Envíu a provincies.

Herpes (Brians)

LA POMADA y ESSENCIA ANTIHERPÈTIQUES de BORRELL preparades per Borrell curen d'una manera prodigiosa els brians y demés malalties de la pell, per inveterats desque siguin. Són tan grans les virtuts d'aquests remeis, que s'han curat aquells persones que tenien molt arraigats els brians y que cada estiu tenían de pendre banys d'aigües sulfuroses, sense lograr curarse.

Unic dipòsit: Farmacia Borrell, COMTE DE L'ASSALT NÚMERO 58 cantonada al carrer de Sant Ramón.

Bodes i Bateigs

Capses i bossetes per a dolços. Preus molt económics. FÁBRICA I DESPATX **carrer de Sant Pau, 58**

URALITA ROVIRALTA

PERA TEULADES

ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN

Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos

ROVIRALTA & C.º, ENGINYERS

Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664
Direcció telegràfica y telefónica: **"URALITA" - Barcelona**

FENOL COMELERAN

Es el millor desinfectant, antiepidèrmic, antihemorràgic, cauteritzador i insecticida. El preservatiu més eficas del **CÓLERA - TIFUS - VEROLA, ETC.** Cura tot seguit les cremadures, ferides, panallons, clivelles, sarna, brians, picadures, mossegades, mal de caixal, etc. Vègis el llibret que acompanya a cada frasc. Se ven a totes les farmacies y drogueries. **Dipòsit Central: J. Uriach y C.ª Moncada, 20. Barna.**